

THE VOICE OF SLOVENIA

5. 6. 1996

AUSTRALSKI SLOVENSKI NEODVISNI INFORMATIVNI ČASNIK — 14-dnevnik, cena \$ 2.00 — THE AUSTRALIAN SLOVENIAN INDEPENDENT INFORMATIVE NEWSPAPER

Nenavaden prispevek ob letu inovacij v Sloveniji **Projekt Transvia** Inovacija Dušana Lajovica

Mariza Ličan v pogovoru z Dušanom Lajovicem za video kaseto o projektu Transvia Foto: Florjan Productions

Sydney — Dušan Lajovic, podjetnik in lastnik tovarne Impact International ter častni konzul RS za Novo Zelandijo je izdelal študijo, ki ji je dal ime TRANSVIA. Ideja se mu je porodila ob razmišljanju kako bi se Hrvaška povezala z Italijo in Avstrijo, da ob tem ne bi bilo prizadeto slovensko ozemlje, saj je po Daytonskem sporazumu postalo jasno, da se mednarodna politika zavzema za nadzemeljske koridorje in zato utegne zahtevati, da jih dovoli tudi Slovenija.

Njegov projekt je potem, ko ga je pred kratkim v Sloveniji predal kot svojo inovacijo — kot prispevek k letu inovacij v Sloveniji, dvignil veliko prahu, takih in drugačnih komentarjev

Slovenski pa tudi hrvaški časniki so pričeli objavljeni to "noro a brilijantno" idejo in Dušan Lajovic je imel nič koliko klicev za intervju.

Njegova vizija oziroma inovacija je izgradnja koridorja pod zemljo, t.j. podzemeljski predor. Zgraditi predor med dvema državama pod ozemljem tretje bi bil zagotovo zgodovinski kompromis, ki bi hkrati tudi močno zmanjšal tranzitni promet, je zapisal v uvodu svoje študije, v kateri je do potankosti izdelal načrt za gradnjo takega projekta; njegova inovacija je tudi načrt za poseben stroj, ki mu je nadel imenom Rollfco.

Več o tem zanimivem projektu na str. 8 in 9.

Sydney — Sovensko društvo Sydney vabi vse Slovence iz Sydneysa na praznovanje pete obletnice slovenske samostojnosti v soboto, 22. junija ob 19.00 uri. Nastopa pevski zbor Merrylands ob 22.00 pa bo ognjemet in žrebanje dobitnika avtomobila Daihatsu Charade in drugih nagrad.

Pred izidom Ljubljani je uspelo ujeti zadnji vlak za polnopravno članstvo v EU

Ljubljana — Britanski zunanjji minister Malcolm Rifkind je v Rimu napovedal, da London v ponedeljek, 10. junija ne bo blokiral podpis sporazuma s Slovenijo. S tem je padla še zadnja ovira pred podpisom asociacijskega sporazuma Slovenije z Evropsko unijo. Slovenija bo tako po dobrem letu diplomatskega natezanja z Italijo — in po nekaj dneh zaskrbljenosti zaradi goveje vojne med Veliko Britanijo in EU — vendarle podpisala asociacijski sporazum. V slovenski misiji pri Evropski uniji je bilo mogoče zvedeti, da bosta za Slovenijo podpisala pridružitveni sporazum dr. Janez Drnovšek in vršilec dolžnosti zunanjega ministra Zoran Thaler. Ker gre za sporazum Slovenije z vsemi članicami Unije in hkrati z EU, ga bodo na drugi strani podpisali vsi zunanjji ministri, poleg tega pa še komisar Van den Broek in predsednik ministrskega sveta Dini.

V Bruslju so že objavili dnevni red za ponedeljkov sestanek zunanjih ministrov EU v Luxembourgu. Podpis pridružitvenega sporazuma naj bi bil ob 14.45.

Zaveza vlade Republike Slovenije:

- da ob koncu četrtega leta po začetku veljavnosti sporazuma o pridružitvi sprejme potrebne ukrepe, s katerimi bo zagotovila državljanom članic Evropske Unije, ob pogoju vzajemnosti in na nediskriminatorski osnovi pravico do nakupa nepremičnin v Sloveniji;
- da od začetka veljavnosti sporazuma o pridružitvi, ob pogoju vzajemnosti, zagotovi pravico do nakupa nepremičnin državljanom držav članic Evropske unije, ki so imeli tri leta stalno bivališče na sedanjem ozemlju Republike Slovenije.

Melbourne — Slovenski narodni svet Viktorije bo v nedeljo, 23. junija v sodelovanju z Verskim središčem Kew, SDM in drugimi posamezniki ob peti obletnici slovenske samostojnosti in Svetovnega slovenskega kongresa uprizoril skrajšano opereto Planinska roža.

Lansko leto so me ob tem času iz Urada za informiranje Ministrstva za zunanje zadeve RS povabili na srečanje urednikov slovenskih medi - jev po svetu. Kot veste se srečanja nisem mogla udeležiti. Letos pripravlja Urad seminar za radijske medije in so ljubeznično povabili tudi mene.

Obiska Slovenije bi se vsak veselil, seveda se ga tudi jaz. Ker si, odkar pripravljam Glas Slovenije, in to je polna tri leta, pravega dopusta še nisem mogla privoščiti upam, da boste sprejeli dejstvo, da ga nekaj tednov ne bo, z razumevanjem.

V Sloveniji bom tudi ob praznovanju 5. obletnice slovenske samostojnosti kar me še posebej veseli. Prav tako bo tega dne svečano tudi pri Svetovnem slovenskem kongresu, ki prav tako obhaja 5. obletnico ustanovitve.

IZ DNEVNIKA
Stanke Gregorič
UREDНИCE

Pet let nazaj — tudi avstralski Slovenci bi lahko slavili... v svojih zapisih iz teh časov najdem besede o "sedli smo skupaj", o našem skupnem življenju, o spravi, o ustanovitvi in delovanju Avstralske slovenske konference in njenih Narodnih svetov. "V mojem srcu ni dvoma, da smo se zbrali zreli ljudje — Slovenci, ki se zavedamo, da moramo ubrati tisti del poti, katero je za vse nas, kjerkoli živimo, zakoličila naša slovenska duša — rojstna domovina Slovenija. Nismo prišli po popolno enotnost, enoličnost in uniformiranost. Prišli smo po popuščanje v svojih napetostih..." sem zapisala.

Lepo je bilo takrat biti Slovenec, ko so nam v ušesih odzvanjale besede Alojza Rebule: Biti Slovenec, to ni krt krst z vode, ampak iz ognja!

Danes se nekako nostalgično spominjam tistih časov: nikomur v Avstraliji niti na pamet ne pade, da bi slavil peto obletnico naše (politične) sprave. Ali je morda res samo bila in ostala na papirju?

Vseeno, veselimo se petih let slovenske samostojnosti!

Vaša Stanka

Stanka

Na začetku ...

Tudi to je Avstralija...

Nov bankovec za \$ 100

Avstralija je izdala 15. maja 1996 nov plastični bankovec za \$ 100. Bankovec je zelene barve, 65 mm širok in 158 mm dolg in se s svojimi posebnostmi uvršča med najbolj sigurne na svetu.

Avstralija je tako postala prva država na svetu, ki je izločila iz prometa papirnate bankovce in jih zamenjala s plastičnimi (polymer).

Na bankovcu sta slike dveh znamenitih Avstralcev: dama Nellie Melba, mednarodno znana opera pevka in Sir John Monash, vojaški in civilni voditelj.

Dama **Nellie Melba** je bila rojena Helen Porter Mitchell 19. maja 1861 v Richmondu v Melbournu. Njen oče je bil pevec-basist, njena mati pa njena prva učiteljica glasbe. Po evropski turneji leta 1886 si je nadela psevdonim Melba — skrajšana oblika njenega rojstnega mesta Melbourna. Vrhunec svoje kariere je dosegla z vlogo Gilde v Verdijevi operi Rigoletto v Bruslju 1. oktobra 1887. Nastopala je na odrih Londona, Pariza, New Yorka in drugod, toda Avstralija je bila vedno njen dragi dom. Podpirala je razne dobrodelne organizacije in učila glasbo na Melbourne Conservatorium of Music. Umrla je v Sydneju leta 1931.

Sir **John Monash** — vojak, inženir in administrator, je imel izredne voditeljske sposobnosti. V I. svetovni vojni se je boril v Gallipoliju in na zahodni fronti. Njegova največja zmaga je bila v francoskem mestu Harnel, poimenovali so jo "the perfect battle". Po vojni je deset let vodil State Electricity Commission of Victoria, vse do svoje smrti leta 1931. Njegovega pogreba se je udeležilo okoli 250.000 ljudi. Od leta 1958 se po njem imenuje Monash University v Melbournu.

Za več informacij o novem bankovcu na telefon 1800 633 220. Zbiralci spominkov ali numizmatiki lahko pokličejo Note Printing Australia 1800 653 392.

Novice z Interneta

Vir:

<http://eiger.k2.net/dnevnik/>
<http://eunet.si/yell.../medijil/mag>
<http://www.kabi.si.21/morel>
<http://www.quantum.si/rkc/aktualno>
<http://www.insert.si/egi...html#kacin>

Ljubljana — Rezultat preiskave o nedovoljeni mednarodni trgovini z orožjem, pranju denarja in preprodaji dragih kamnov, ki ta čas poteka v Italiji je 13 mednarodnih nalogov za aretacije in 32 mednarodnih sodnih obvestil — na seznamu pa sta tudi Vladimir Žirinovski, vodja ruskih nacionalistov, in Nikolas Oman, slovenski in avstralski državljan, trenutno častni konzul Liberije v Sloveniji. Za Slovenijo je ta čas bolj pomenljivo dejstvo, da številne tuje in obveščevalne službe obravnavajo njeno vpletjenost v mednarodno trgovino z orožjem, kar bi lahko v določenih okoliščinah Slovenijo neposredno ali posredno kompromitiralo pred mednarodno javnostjo. Istočasno ni izključena niti možnost, da predvsem sosednje države takšne podatke uporabijo kot argument za dosego določenih ozemeljskih ali političnih ciljev.

Murska Sobota — Kdo zganja toliko panike zaradi čebule? Nekaj minulih dni je v Prekmurju minilo v znamenju panike. Čebulna muha napada čebulo, ljudje jo jedo, zbolevajo na jetrih, možganih. Nekaj primerov smrtno obolelih so sprejeli v soboško bolnišnico. Uradni viri pa, prav tako, kot tega niso storili v Angliji v primeru norih krav, čeprav so za bolezen vedeli že pred leti, dogajanja nočejo komentirati. Na Zavodu za zdravstveno zavarovanje te dni zvoni telefon kot ponorel, ljudje panično iščejo rešitev za svoja od čebule ogrožena življenja. Tisti bolj pragmatični pa vsaj rešitev, kako zmanjšati škodo na svojih čebulnih nasadih. Zaenkrat so dali vrtičkarjem le preprost nasvet naj med vrstice čebule zasejajo še korenček, ker njegov vonj odganja čebulno muho.

Ljubljana — je Adria dovolj slovenska? Adria Airways je edini slovenski letalski prevoznik, neno ime pa je staro vsaj dve desetletji. Zdaj se pojavljajo pripombe naj bi neno ime dopolnilsi z Adria Airways, Slovenski letalski prevoznik d.d. toda za tako preimenovanje Adria ne kaže zanimanja pa tudi denarja za to ni.

Ljubljana — Priprave na praznovanje dneva državnosti in sama praznovanja je vse od razglasitve samostojnosti Slovenije spremljalo vrsto zapletov. Letos pa je obeležitev (pete) obletnice osamosvojitve vzel v svoje roke predsednik države Milan

Kučan in sklical častni odbor; za mizo so skupaj sedli Kučan, Školč, Janša, Peterle, Kacin... to naj bi pripomoglo k dostojni enotni obeležitvi tega zgodovinskega dogodka. Ta skupna obeležitev na državni ravni bo sestavljena iz dveh delov: slavnostne akademije, ki bo 24. junija zvečer v Cankarjevem domu in osrednje prireditve, ki ima naslov *Kons 5* in podnaslov *Slavolok V. obletnici osamosvojitve Republike Slovenije*.

Maribor — Stari TAM je umrl. Iz uprave Tama d.d. so sporočili, da so z velikimi naporji zagotovili aprilske plače za zaposlene v poslovнем sistemu Tam. Plače so jim izplačali 31. maja in to je bil tudi zadnji pogoj za začetek poslovanja novih družb, ki so pričele poslovali s 1. junijem. To pa tudi pomeni, da je z 31. majem 1996 stari Tam uradno pokopan, novega pa po vsej verjetnosti ne bo več.

Ljubljana — V Sloveniji je ta hip 21 političnih strank, kar je rekordno povprečje na število prebivalcev. Letos sta nastali dve novi stranki: Stranka neodvisnih, ki jo vodi Janez Dolenc, sicer direktor Kompas Hertzia in Zelena alternativa Slovenije, ki ji predseduje Ivo Ferbezar. V kratem naj bi bile registrirane še nekatere stranke: Slovenski forum, Zveza za Gorenjsko, Zveza za Ljubljano, Nova stranka in Stranka svobodoljubnih Slovencev.

Ljubljana — Postojna — **Maribor** — Papež Janez Pavel II. je Slovenijo zapustil zadovoljen. Verniki so ga sprejeli navdušeno, prepričljivo in nedvoumno. Med potekom dogodka pa je bilo pod bliščem nasmehof in politične širokosrnosti nekaj sporočil in slovenska oblast s končnim izidom papeževega obiska zaradi njih ni ravno najbolj zadovoljna. Prva značilnost je bila, da je papež sprejela "vsaj država", s

SLOWWENIA
A Guide to Virtual Slovenia

<http://www.ijs.si/slo/>

©1996 Mat Kurn

tujim diplomatskim zborom vred. Pri tem pa je prvo violino (dobro) igral predsednik Milan Kučan, druga dvojica, predsednik parlamenta Jožef Školč in premier dr. Janez Drnovšek, pa ni prišla do pravega izraza. Od papeža se na mariborskem letališču ni poslovil niti premier Drnovšek niti Školč. Priče so poročale kako se je zardi tega zgražal tuji diplomatski zbor, poznavalci pa navajajo, da se ta dogodek uvršča v kratek seznam diplomatskih neotesanosti na vseh 71 papeževih potovanjih, so zapisali v Magu.

Ljubljana — Janez Janša in člani stranke iz najožjega vodstva v spremstvu nekaj desetin najbolj ognjevitih pristašev so prinesli pred parlament ob Janšinem govoru, državni zastavi in prepevanju državne himne več kot 40.000 podpisov za referendum o spremembni volilnega zakona. Tako se je zgodilo prvič, da je nekomu uspelo zbrati predpisanih 40.000 podpisov pod zahtevo za tak ali drugačen referendum.

Ljubljana — Slovenija se je s 1. junijem 1996 zadolžila za nadaljnjih 35 milijonov DEM. Podpis sporazuma bo 10. junija v Washingtonu. Pet milijonov mark posojila naj bi bilo zagotovljenih za gradnjo Geoinformacijskega centra pri ministrstvu za okolje, drugi del pa za financiranje projekta zmanjšanja onesnaževanja zraka v urbanih okoljih.

Tečajna lista
slovenskih tolarjev (SIT)
z dne 7. 6. 1996

DRŽAVA	VALUTA	NAKUPNI	PRODAJNI
Avstralija	1 AUD	109.25	109.91
Avtstria	1 ATS	12.74	12.82
Hrvaška	1 HRK	24.85	25.00
Nemčija	1 DEM	89.71	90.25
ZDA	1 USD	137.42	138.25
Italija	100 ITL	8.88	8.94

Še to in ono iz Slovenije

Kobilarna Lipica poslej v državni lasti

Državni zbor jo je razglasil za kulturni spomenik izjemnega pomena. V spomeniško celoto sodi tudi zbirka likovnih del Avgusta Černigoja. Zakon ščiti čredo plemenskih lipicanecv, ki jo kot avtohtono pasmo sestavlja šest originalnih linij žrebcev, in sicer pluto, conversano, napolitano, favory, maestoso in siglavы ter šestnajst klasičnih rodov kobil.

Delo

Francozi in Slovenci

Med papeževim obiskom, ob katerem so Francozi zvedeli nekaj podatkov o Sloveniji, in po medvedki Živi, junakinji dneva, ki naj bi v Pirinejih zaplajaša francosko-slovenske medvede so v Sloveniji skoraj v istem paketu ponudili Francozom tudi najbolj visoko cveteče rožce poezije — Prešernov Sonetni venec v francoskem prevodu profesorja Vladimira Pogačnika.

Delo

Knjiga o Brdu odkriva tančice skrivnosti

Brdo je prvi renesančni grad v Sloveniji. Zdaj je o njem napisala knjigo Lidija Slana. Prikazala je njegovo celostno podobo od nastanka v začetku 16. stoletja do danes. S to knjigo hočejo na Brdu predstaviti svoje kulturno zgodovinske vrednote in odkriti tančico skrivnosti s tega protokolarnega objekta.

Delo

Novinar kot tveganje

V eni slovenskih zavarovalniških hiš menda nameravajo, po vzoru podobnih ustanov na zahodу, že kamlu uvesti zavarovanje za zdravnikе. Že v začetku pa je propadla ideja, da bi nekaj podobnega omogočili novinarjem. Ni govora, je prenevorno, negotovost je prevelika, so zavpili stari, izkušeni vodstveni mački. Zoper slovenske novinare je bilo lani vloženih približno 2000 tožb, od že zaključenih postopkov, v katerih so avtorji ali uredniki nastopali v vlogi tožene stranke, pa se je njim v škodo doslej končalo morda pol ducata zadev.

Mag

120 let trgovske šole

Med mnogimi stvarmi, s katerimi se lahko v Mariboru pohvalijo, je častitljiva stará trgovska šola, ki nima nobenega spomenika, nobene plošče, do danes je za njeno zgodovino vedela le peščica ljudi.

Večer

Vinski praznik

Ob rob 42. mednarodnemu vinskemu sejmu Vino '96 je treba zapisati, da so tudi najbolj strogi mednarodni ocenjevalci vnovič potrdili odličnost slovenskih vin. Dva šampiona, tri velike zlate medalje, 52 zlatih in še več srebrnih medalj so kapital, ki bi ga v vseh vinorodnih deželah znali še kako ovrednotiti.

Večer

Furlanov vzpon je letos najboljši

Novomeški himalajec 50-letni Vanja Furlan je skupaj s Tomažem Humarjem v Himalaji v alpskem slogu preplezal izredno zahtevno severozahodno steno Ama Dablamu, kar je po mnenju strokovnjakov eden od štirih najpomembnejših himalajskih dosežkov slovenskih alpinistov v alpskem slogu.
<http://www.insert.si/ogi...1.htm>

Prva večja predstavitev Slovenije v Rusiji

Pred kratkim je bila v St. Petersburgu prva večja gospodarska predstavitev Slovenije. Na razstavišču Lenexpo se je predstavilo 17 podjetij.

Delo

Davki

Slovenska davčna reforma se še ni dotaknila sive ekonomije in davčnih "odpustkov" iznajdljivim. Davki pač tudi v Sloveniji privijajo najbolj srednji razred.

Delo

Poslanka Ljerka Bizilj je ustanovila novo stranko

Imenuje se Slovenski forum. Strankin program govorji o poštenju ter o tem, da je treba več pozornosti nameniti gospodarstvu.

Mladina

Potratna policija

Računsko sodišče je pri pregledu poslovanja ministrstva za notranje zadeve, ki ga vodi krščanski demokrat Andrej Ster, ugotovili veliko sistematično napako in nezakonitost pri določanju dodatka na delovno dobo, ki ga je ministrstvo izplačevalo večini delavcev in s tem oškodovalo državni proračun. Pri tem je računsko sodišče naletelo tudi na številne kršitve zakona o dohodnini, saj so na ministrstvu pri izplačilu nekaterih osebnih prejemkov med letom obračunali prenizek davek od osebnih prejemkov in s tem tudi prenizko akontacijo dohodnine.

Mladina

Liechtensteinski

Slovenci so zapostavljeni

Podpredsednik državnega zбора dr. Vladimir Topler je sprejel delegacijo Društva Slovencev v Liechtensteinu. Seznanil jih je s sestavo slovenskega parlamenta, gostje pa so obisk v državnem zboru izkoristili za predstavitev svojega društva, ki ga vidijo, kot so sami poudarili, tudi kot možnost za krepitev sodelovanja predvsem na gospodarskem področju. Gostje so menili, da matična domovina, oziroma pristojne službe na ministrstvu za zunanje zadeve za okoli 90-člansko slovensko skupnost v Liechensteinu ne skrbijo dovolj dobro.

Delo

Danilo Slivnik bo izdal knjigo

Sredi junija bo v Sloveniji izšla knjiga, ki bo pretresla politično prizorišče. Eden najboljših slovenskih novinarjev Danilo Slivnik je v knjigi Kučanov klan razkril zakulisje političnega in ekonomskega dogajanja zadnjih let. Gre za pravi politični triler. V knjigi pojasnjuje kaj so delali leta 1991 Spomenka Hribar, dr. Dimitrij Rupel, dr. France Bučar in drugi in kdo je ustvaril in usmerjal Ložeta Petereta.

Nas tednik

Občine so jezne na 150

počitniških hišic pod Koblo in na gradnje v Kranjski gori

Turistične občine Kranjska Gora, Bled in Bohinj izgubljajo boj z investorji in s tem nadzor nad prostorom, ki naj bi služil predvsem turizmu. Bohinjem je ušla turistično privlačna lokacija pod Koblo, kjer so investorji nedavno "za sladek med" prodali 150 apartmajev na Zoisovi planini za vikende, medtem, ko Bledu grozi razprodaja prostora z lastninjenjem hotelov (Jelovica, Lovec, Toplice).
<http://eiger.k2.net/dnevnik/>

Imeti se fajn na domačih tleh

Slovenci so te dni dobili v poštni nabiralnik rožnato ovojnico, na kateri je z živo rdečimi črkami zapisan slogan imejmo se fajn. To je osrednje sporočilo Pristopa naj Slovenci preživijo počitnice v svoji deželi. Dejstvo je, da je slovensko turistično in gostinsko gospodarstvo najbolj odvisno od domačega gosta in njegova izguba je lahko katastrofalna. Drugo dejstvo pa je, da si kar dve tretini prebivalcev Slovenije (glavni razlog je denar) ne moreta privoščiti dopusta in da skoraj polovica preostale tretjine dopustuje v tujini, največ v Hrvaški.
<http://eiger.k2.net/dnevnik/>

Pismo iz Slovenije

Avstralska razstava uspešno naprej

Piše Ivo Leber

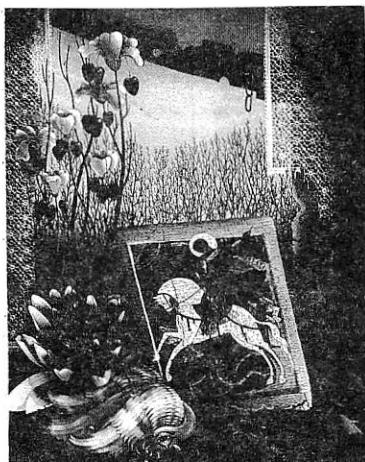
Po treh razstavah v Ljubljani, Trebnjem na Dolenjskem in Mariboru razstavljam sedaj v Trstu. Tretja razstava v Mariboru je kar dobro uspela, kljub temu, da je bila zadnje tri dni zaprta, to je 17., 18. in 19. maja. Zaradi papeževega obiska v bližnji stolni cerkvi nihče tam ni mogel parkirati svojega vozila. Pa je vseeno mariborsko razstavo obiskalo 239 ljudi. Mariborskega župana Križmana sem že zadnjič omenil, zdaj pa naj bodo na vrsti drugi. J. Čretnik je napisal: "Razstava je zelo zanimiva in kvalitetna." Jože Safranko iz Kidričevega pa je tako komentiral: "Z zanimanjem sem si ogledal razstavo avstralskih slikarjev. Se posebej zato, ker mi je Avstralija posebno všeč. Tam imam dva brata in sem ju že trikrat obiskal. Tudi sam se ukvarjam s slikanjem ljubiteljsko in imam veliko posnetkov avstralske pokrajine ter jih mislim tudi sam spraviti na platno. Dela slovensko-avstralskih slikarjev so mi izredno všeč. Vsem razstavljalcem želim še mnogo let uspešnega in plodnega dela." Anica Vrezner je zapisala: "Prisrčna hvala, da ste prišli iz daljne Avstralije. Zelo ste me navdušili!" Pa še: "Razstava nam zelo ugaja, nekatera dela so izjemna! Želimo še mnogo veselja pri ustvarjanju in uspehov pri razstavljanju."

O tržaški razstavi, ki je še v poteku pa lahko poročam samo o otvoritvi, ki je res bila na kulturni višini. V pondeljek, 27. maja smo v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev odprli našo četrt razstavo *Bridge-Most*, ki je kljub slabemu vremenu in silnem vetru privabila preko dvesto ljudi. Številno občinstvo, ki je napolnilo Peterlinovo dvorano, se je tako seznanilo z likovnim in literarnim

ustvarjanjem avstralskih Slovencev. Poleg uvodnih besed nas samih so spregovorili še predsednik Društva slovenskih izobražencev Sergij Pahor, predsednik Slovenske prosvete, ki je razstavo tudi odprl, Marij Maver in končno urednik Rodne Grude Jože Prešeren.

Republiko Slovenijo je zastopal konzul iz Trsta Tomaz Pavšič. Kulturno slovesnost je popestilo ubrano petje Big Ben Hit kvarteta iz Nove Gorice in Tržaškega okteta. Marsikomu so se orosile oči ob tako lepem petju.

Omenjene štiri razstave so najboljše plačilo za moje delo, še posebej sem zadovoljen, ker tudi moji soprogi Heleni pomenijo veliko in lahko rečem, da so to najlepši trenutki najinega bivanja v Sloveniji in zamejstvu.

Nekaj naših umetnikov je povabilo takojšnje slovenske umetnike v njihove umetniške delavnice — workshops v Avstralijo. Tako jih bo nekaj odšlo k Romani Favier Zorzut v Bright, pa tudi Metka Škrabar jih je povabil v Ashmore, Ron Gomboc v Perth in Liliana Eggleston v Bacchus Marsh. Izgleda, da bo ta povezava likovnih umetnikov najboljši rezultat kulturne predstavitve *Bridge-Most*. Sežanski likovni umetnik Marjan Miklavec pa je povabil skupinico naših, ki so trenutno v Evropi, v svojo delavnico.

V sredo, 12. junija bo otvoritev razstave v Tinjah na Koroškem in sicer v Katoliškem domu slovenske kulture SODALITAS. Odprta bo do 1. julija letos. Od tam se bomo odpravili nazaj v Slovenijo, v Postojno, kjer se bomo predstavili od 3. do 7. julija. To bo čas *Srečanja v moji deželi*, ki bo od 6. do 7. julija pred Postojnsko jamo.

Vsem avstralskim Slovencem pošiljava s Heleno prisrčne pozdrave.

Dopisnico s slikami naivnega slikarstva iz Galerije samorastnikov v Trebnjem poslal z najlepšimi željami Lojze Košorok

Nenavaden prispevek ob letu inovacij v Sloveniji

Projekt **TRANSVIA**

Inovacija Dušana Lajovica

*Bo projekt Transvia spremenil
razmišljjanje o naravni dediščini,
neomadeževanem okolju
in celovitosti
slovenskega ozemlja?
Bo Hrvaška zahtevala koridor
preko slovenskega ozemlja?*

Vprašanja, ki se pojavlja vse pogosteje. Tudi v misli našega sydneyjskega rojaka Dušana Lajovica, podjetnika in častnega konzula RS za Novo Zelandijo so se vrinila. Njegove misli so rodile idejo — vizijo, ki se je razvila v študijo, s katero je želel dokazati neprimernost površinskega prevoza preko ozemlja Slovenije in v kateri je do potankosti izdelal načrt za *podzemeljski koridor* — predor, s katerim bi se Hrvaška povezala z Italijo in Avstrijo. Izdelal je torej načrt za nov sistem izgradnje podzemeljskih predorov, ki ga do sedaj še ni bilo!

*"Tisti, ki vidijo nevidno,
lahko naredijo to, kar je nemogoče."*

To je bil moto Dušana Lajovica in ob letošnjem obisku Slovenije je predal svojo inovacijo Ministrstvu za zunanje zadeve in drugim odgovornim organom. Zadeva je takoj dvignila veliko prahu — ne samo v Sloveniji, ampak predvsem na Hrvaškem, pa celo med Hrvati v Avstraliji. Noro a brilijantno! Nenavadno! Genialno! taki in podobni komentariji so se in se še vedno pojavljajo na straneh raznih časnikov.

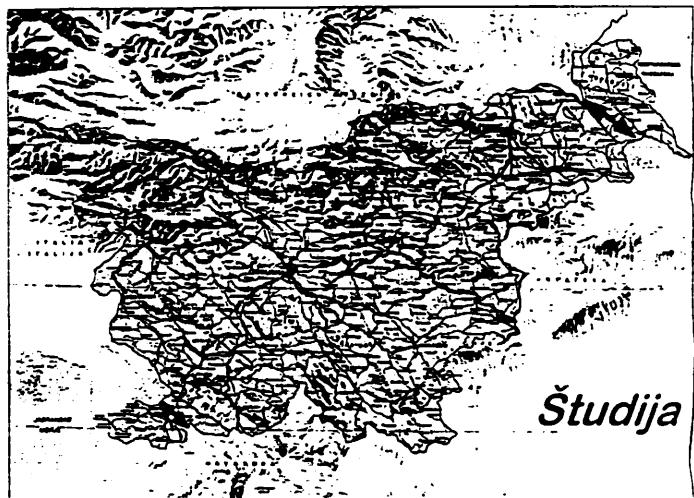
Kakšne koristi za Slovenijo vidi Dušan Lajovic v podzemeljskem koridorju:

V diplomaciji — večjo moč za pogajalsko mizo.
V prometu — večjo učinkovitost, manj nesreč.
V okolju — prihranek energije, zaščita okolja.
V znanosti — pionirsko delo in razvijanje nove ideje za podzemeljski predor ter podpora najboljši tehnologiji z znanstvenim raziskovanjem in novimi dosežki najboljše prakse za čim večjo učinkovitost.
V gospodarstvu in industriji — rast, novi izdelki, stroji, nova tehnologija ter večji izvoz znanja, strojev in novih izdelkov.
Finančno — investicija z dolgoročnimi koristmi.

V študiji Transvia je zapisano tudi sledeče:

Zunajdržavni koridor prek Slovenije, ki bi povezoval Hrvaško in Avstrijo na severovzhodu ter Italijo na jugozahodu, bi bil nesprejemljiv, posebno če bi nad Slovenijo nekdo v ta namen izvajal silo. To bi okrnilo suverenost Republike Slovenije, slabo vplivalo na ponos Slovencev in, kar je najvažnejše, pokvarilo odnose s sosednjimi državami. Glede na želje Hrvaške in Italije po

Študija neprimernosti površinskega prevoza

Študija

TRANSVIA

Podzemeljski predori

"Tisti, ki vidijo nevidno, lahko naredijo to, kar je nemogoče"

By: Dušan S. Lajovic

direktni, neovirani prometni povezavi, je alternativna možnost ta, da ju povežemo s predorom POD ozemljem Slovenije.

Po Lajovicevi inovativni metodi obstaja torej relativno lahka smer za takšno podzemno zvezo med Hrvaško in Avstrijo na severovzhodu vzdolž reke Mure, na črti med Razkrižjem in Gederovci. Razdalje je okoli 25 km. Kopanje kanala na tej poti bi bilo relativno lahko, saj v pokrajini ni nepremagljivih ovir. Druga možnost bi bil predor po dolini reke Pesnice,

Na jugozahodu pa naj bi bil, delno po metodi Dušana Lajovica, delno po klasični metodi, tak predor, ki bi povezoval Hrvaško in Italijo, mogoče kopati v Istri, med Socergo in Škofijami. Te razdalje je samo 12 km.

Predlagani sistem bi se izognil negativnim ekološkim vplivom. Pokrajina bi ostala neprizadeta, ohranila bi se flora in favna, naravno okolje in pokrajinski značaj. Projekt Transvia bi bil v korist znanosti, saj bi le-ta morala razviti sveže ideje, sisteme in tehnologijo.

Dušan Lajovic je dal izdelati študijo Transvia v slovenščini in angleščini na okrog 80 straneh v studiju *Florjan Production* v Sydneyu. Tu so izdelali tudi ilustrativno grafično opremo za študijo, maketo podzemeljskega predora, posneli pa so tudi video kaseto — intervju Marize Ličan z Dušanom Lajovicem.

Na koncu študije Transvia se Dušan Lajovic zahvali za moralno pomoč in sodelovanje sledečim: svoji soprigi Saši, sinu Dimitriju in hčerki Alenki ter vnukoma Aleksandru in Benu, Stephanie Wood, dr. Borisu Cizlju, Aljažu Gosnarju, Alfredu Brežniku, Pavletu Borštniku, Stanki Gregorič, Florjanu Auserju ter vsem slovenskim, avstralskim in novozelandskim prijateljem in znancem, ki jim je zaupal in so mu znali svetovati ter verjeti v zamisel.

ODMEVI

Po papeževem obisku

Hvaležen Bogu in Slovencem Janez Pavel II. med splošno avdienco o obisku v Sloveniji

Papež Janez Pavel II. je govoril pri splošni avdienki na Trgu sv. petra v Rimu v sredo, 22. maja, v celoti posvetil komaj dobro končanemu apostolskemu obisku v Sloveniji. Prisluhnilo mu je več kot 17000 romarjev iz več kot šestindvajsetih držav, med njimi Slovenci iz Clevelandca, hrvaški študentje, člani raznih organizacij pa tudi večja skupina Natovih oficirjev iz raznih držav.

Iz govora: "Iskreno sem hvaležen najprej Božji Previdnosti, da mi je omogočila ta obisk na povabilo škofov in oblasti Republike Slovenije. Vsakemu izmed njih sem iskreno hvaležen, hkrati pa izražam moj prisrčni 'Bog plačaj' vsem tistim, ki so kakorkoli pomagali, da se je to moje apostolsko potovanje lahko uresničilo... Vera slovenskega naroda, surovo preizkušana v tem stoletju, je ostala neomajna... Ko še imam pred očmi očarljive in

"Nikoli v 76 letih živjenja nisem še tako doživeto, slovesno in mogočno obhajal rojstnega dne kakor tukaj v Sloveniji."

Papeževa zahvala

Papež Janez Pavel II. je po obisku Slovenije poslal zahvalne brzjavke ljubljanskemu nadškofu in metropolitu dr. Alojziju Suštarju, mariborskemu škofu dr. Francu Krambergerju in koprskemu škofu msgr. Metodu Pirihu, ki so ga gostili na ozemljih svojih škofij...

Tiskovna konferanca sloveskih škofov

V torek, 23. maja, so slovenski škofje ob zasedanju škofovsko konference v Ljubljani pripravili tiskovno konferenco za časnikarje (kot zanimivost naj povemo, da je bilo to prvikrat, odkar obstaja SŠK). Številnim slovenskim in tujim časnikarjem so škofje predstavili svoje poglede in prve vtise o papeževem obisku v Sloveniji.

Pomen papeževega obiska

Janez Gril v *Družini*: Papež je takoj pridobil srca ljudi – ne samo vernih, temveč tudi drugih...

Papež in tudi zbrane množice so kazale na drugačno Cerkev: odprto, človeško, razumevajočo, prijetno družinsko skupnost, ki vabi, naj se ji pridružimo in skupaj stopimo na svet vere in upanja...

Svojevrstna posebnost je tudi to, da so med obiskom utihnile neprijazne polemike in napadi na papeža in Cerkev...

Se nekaj je treba poudariti – skrb za organizacijo in potek papeževega obiska sta skupaj nosili Cerkev in država...

Iz tujega tiska

Kleine Zeitung: Škof Egon Kapellari je v pogovoru s časnikom dejal, da ga je v treh dneh veliko stvari močno nagovorilo, še posebej veseli obrazi toliko starih in mladih ljudi... to mu govorji o novi moči namesto utrujenosti.

Le Monde: Janez Pavel II. je izbral to državo, katere samostojnost je poleg Hrvaške Sveti sedež prvi priznal (zaradi tega dejanja si je prisluzil veliko kritik), da bi govoril o pravicah evropskih držav do 'ščitenja narodne istovetnosti'... Papež je takoj ob prihodu v Ljubljano izrazil veselje nad 'mirnim in demokratičnim procesom'.

PAPEŽ JANEZ PAVEL II. POZDRAVLJA MNOŽICO NA BRNIKU (Foto: Joco Žnidarsič)

včasih ganljive prizore te prelepe dežele in njenega ljudstva, bi rad ponovno zaupal njegove upe in pričakovanja presveti Devici Mariji, da bo po delovanju Svetega Ducha velikodušno stopalo v tretje tisočletje in postajalo vedno bolj dežela vere, svetosti in miru... Ob koncu se želim še enkrat zahvaliti slovenskim bratom in sestram, ki so se spomnili mojega rojstnega dneva..."

Tega dne mu je v Postojni zapel zbor stotih otrok (in ne zborček, kot je bilo zapisano v prejšnji številki Glasu Slovenije).

Bog blagoslov predrago Slovenijo

Pri Založbi Družina so postavili zadnje strani obsežne monografije o obisku papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji. Gre za delo, ki v besedi in podobi ohranja spomin na velike dni novega slovenskega jutra, in tudi za nadaljevanje lani zastavljenega načrta, katerega prvi sad je bila knjiga *Sinovom in hčeram slovenskega naroda*.

Knjiga *Bog blagoslov predrago Slovenijo* je izšla v začetku junija, trda vezava, obseg 160 strani (200 barvnih slik); cena 2.520 SIT. Naročila sprejema uprava Družine in poverjeniki (župnijski uradi).

SLOBODNA DALMACIJA

Predsednik Socialdemokratov Janez Janša je v pogovoru za časnik izjavil, da bodo volitve v Sloveniji prinesle trdno desničasko vlado njegovih socialdemokratov, Peterletovih krščanskih demokratov in Podobnikove Slovenske ljudske stranke.

MAG

Paradoks je popoln: bo dr. Janez Drnovšek padel pol leta pred volitvami, tako kot je leta 1992 Lojze Peterle? Takratni "model" je bil namreč uspešen, saj se je Drnovšek kot premier utrdil še za ves naslednji štiriletni mandat. Bo poskusil Kučanov klan v prihodnjih tednih recept uporabiti še enkrat? To še ni zanesljivo, vendar je slišati, da v klanu o tej možnosti razmišljajo in da imajo za premierski položaj že pripravljenega novega človeka. Očitno Drnovšku ne zaupajo več povsem in bi si radi zavarovali hrbel — še posebej, če se bo na prihodnjih volitvah LDS kot celota odrezala slabo.

REPUBLIKA

Nobenemu slovenskemu politiku seveda ne gre zameriti sodelovanja pri nakupih orožja, ki je bilo nujno za obrambo države. Drugače pa je seveda z njihovimi morebitnimi 'solističnimi akcijami', kjer je bil onemogočen nadzor ter je zato lahko prihajalo do vsakršnih finančnih transakcij. Tudi zaradi tega slovenska orožarska nadaljevanka mora dobiti uradni epilog, saj bo sicer v javnosti ostal vtis, da je v teh primerih patriotizem na interesni lestvici bil daleč za denarnico. Generalni javni tožilec in slovenska vlada sta zato dolžna javnosti kar nekaj odgovorov.

REPUBLIKA

Janja Klasinc: Odločajo naj Slovenci iz Slovenije. Glavni odbor Svetovnega slovenskega kongresa je na nedavnem sestanku v Ankaranu ugotovil, "da politika države Slovenije daje le malo možnosti za vključevanje Slovencev po svetu v slovensko narodno in državno življenje". Kaj se za to ugotovitvijo skriva in za kaj sploh gre? V "slovensko narodno življenje" se rojaki iz tujine vključujejo že več desetletij: izseljeniška matica je tesno povezana s slovenskimi društvami širom po svetu. Tudi za zdomec je bilo vedno dobro poskrbljeno, vključno z informiranostjo o tukajšnjih možnostih naložb, odpiranja zasebnih dejavnosti, zaposlitev itd. Za vse to pa skrbi slovenska država, ki je morda bolj 'škrt' od prejšnje slovenske republike v Jugoslaviji, a ker smo majhni, je to do neke mere razumljivo. Zato pa se je Slovenija po osamosvojitvi Slovencem na tujem zelo radodarno obdolžila s podeljevanjem slovenskih državljanstev, med matico in diasporo pa so ves čas potekali tudi zelo dobri kulturni in gospodarski stiki. Res pa je tudi, da v zadnjih desetletjih, pa tudi v zadnjih letih naša država ni bila enako 'dobra' do vseh Slovencev na tujem — prste sta imeli vmes pač politika, deloma pa tudi "odnos vsake države do narodnih izdajalcev". Teh pa je tudi med Slovenci precej — tudi po merilih sodobnih demokratičnih držav. Bistvena so seveda merila. A neprikriti cilj Svetovnega slovenskega kongresa je, pripeljati v državni zbor nekaj državljanov, ki so sicer Slovenci, a niso nikoli živelii v Sloveniji. Takih poslancev pa v nobeni državi: "Logično je namreč, da o zakonih in usodi nekega naroda odločajo ljudje, ki v njej živijo." In še nečesa ne gre pozabiti: Kje pa piše, da je samo dejstvo, da je nekdo pripadnik nekega naroda, že vrednota? Na katere sisteme in ideologije že spominja takšno razmišljanje?

ISTANBUL

Od 3. do 14. junija 25.000 predstavnikov vlad, nevladnih organizacij in drugih v Istanbulu razpravlja o svetovnih problemih poselitev. Za to zadnjo veliko konferenco so Združeni narodi pripravili v tem desetletju (svetovni vrh o okolju v Riu de Janeiru, konferenca prebivalstva v Kairu, "ženska" konferenca v Pekingu in podobno) pripravili to srečanje, na katerem naj bi obravnavali strategijo in program aktivnosti za trajno uravnovežen razvoj človekovih naselij in bivališč. Slovensko delegacijo v Istanbulu vodi dr. Pavle Gantar, minister za okolje in prostor.
Delo

CELOVEC

Letošnja, že 38. šolska akademija Zvezne gimnazije in Zvezne realne gimnazije za Slovence v Celovcu je potekala v znamenju praznika 40. obletnice ustanovitve prve osrednje šolske ustanove koroških Slovencev. Šola se je tega jubileja spomnila 10. maja tudi z izidom posebnega zbornika in slavnostno akademijo.
Delo

PRAGA

V Pragi so 22. maja slovesno predstavili razstavo Josip Plečnik — arhitektura za novo demokracijo. Otvoritev se je pričela s prihodom pokroviteljev, češkega i slovenskega predsednika Václava Havla in Milana Kučana.
Delo

BUENOS AIRES

Na 22. knjižnem sejmu Feria del Libro v Buenos Airesu, ki ga je odprl argentinski predsednik Carlos Menem, sta sodelovala tudi veleposlanik v Parizu pisatelj dr. Andrej Capuder in Uroš Matos, direktor Mladinske knjige. Sejma se je udeležilo 620 razstavljalcev iz 21 dežel in je hkrati tudi festival v tipično argentinskem slogu. Argentinski Slovenci sodelujejo na sejmu od leta 1978, ko so na njem dobili tudi svojo vitrino. Knjiga v slovenskem jeziku, ki je takrat zbudila največjo pozornost, je bil gavčevski ep Martin Fierro v prevodu dr. Tineta Džebeljaka. Zasluge za to, da je Slovenija letos dobila svoj paviljon, imajo prejšnji odpranik poslov v Bueos Airesu Matjaž Puc, državni sekretar na zunanjem ministrstvu dr. Peter Vencelj in pripadniki argentinsko slovenske skupnosti.
Mag

TRST

Tržaški pisatelj prof. Boris Pahor je pri Slovenski matici v Ljubljani izdal zbirko esejev o občutju narodnostnega vprašanja v italijanski književnosti Ladja brez krimarja: narodna identiteta v italijanski književnosti (od Danteja do Slataperja).
Mladika

BUENOS AIRES

V Buenos Airesu je po kratki bolezni 1. maja umrl pesnik, pisatelj in urednik France Papež. Pred desetletjem je v Trstu prejel nagrado Vstajenje.

Rodil se je 1924 leta pri Semiču. Med vojno je bil prej partizan, potem domobranec. Leta 1948 se je izselil iz begunkih taborišč v Argentino, kjer je bil leta 1954 med ustanovitelji Slovenske kulturne akcije. Od leta 1970 do smrti je bil urednik njene revije *Meddobje*. V knjižni obliki je izdal zbirki pesmi *Osnovno govorjenje* (1957), poetično dramo *Gozd* (1969) in spominsko izpovedno delo *Zapisni iz zdomstva* (1977). Veliko je prevajal. Uredil je *Antologijo slovenskega zdomskega pesništva*.
Mladika

MAASMELCHELEN

Pred tedni je postal žrtv prometne nesreče v domačem mestu duhovnik Vinko Zakelj. Belgijski Slovenci so se od njega poslovili, potem pa so ga prepeljali na ljubljansko letališče in nato položili k večnemu počitku v rojstni vasi Šentjošt nad Horjulom.

Odkrili dokument, pomemben za pogajanja za južno mejo

Prevlaka Sloveniji obeta Savudrijo

Piranska zgodovinarka Daniela Milotti je pred dnevi med pregledovanjem tamkajšnjega arhiva naletela na zanimiv dokument ali, natančneje rečeno, oporoko, v kateri je švicarski državljan, sicer Pirančan, Antonio Caccia leta 1893 zapustil vsa svoja zemljišča na savudrijskem polotoku bližnji občini Piran. Ta dokument je dejansko uradni prepis oporoke, katere izvirnik hranijo v enem izmed švicarskih arhivov, verjetno v Luganu, kjer je Antonio Caccia podpisal svoj testament 18. oktobra 1891.

Da je stari Pirančan Antonio Caccia podaril svoje posesti na Savudrijskem polotoku občini Piran, je že dolgo znano. O tej njegovi darežljivosti priča tudi posebna spominska (kamnita) plošča na steni nad stopniščem piranske občinske zgradbe. Podobna spominska plošča je vzidana tudi na cerkvici sv. Janeza Evangelista v Stari Savudriji.

Ali je pred dnevi najdeni dokument pomemben za pogajanja za mejo med Slovenijo in Hrvaško, so vprašali mag. Mitja Deisingerja, ki je med drugim član vladne strokovne skupine za mejo s Hrvaško. "Papirnat dokument ima večjo težo kot vzidani spominski plošči v Piranu in v Savudriji", je odgovoril mag. Deisinger. "Ob tej najdbi v piranskem arhivu je vredno ponovno poudariti, da meja med Slovenijo in Hrvaško v Istri še ni dokončno določena, kakor tudi meja na morju ne. Dokazano lastništvo piranske občine na Savudriji je lahko pomembno za razmejitve med državama. To še posebej velja v povezavi z mejami piranske občine iz leta 1946, ki so med drugim obsegale Kaštel in Savudrijo, a so bile s strani vojaške uprave oziroma JLA spremenjene — piranski občini v škodo. Ob priključitvi cone B Svobodnega tržaškega ozemlja k Jugoslaviji (leta 1954) bi morali to napako JLA odpraviti in Kaštel ter Savudrijo vrniti piranski občini. Odločitve JLA ne bi smeli upoštevati, ampak bi morala obveljati prejšnja civilnopravna ureditev piranske občine.

Lastništvo Pirana na Savudriji bo v meddržavnih pogovorih pomembno tudi zato, ker Hrvaška uveljavlja svojo suverenost na Prevlaki oziroma na rtu Ostro prav na podlagi podobnega pravnega temelja, namreč da je to ozemlje pred sedemsto leti kupila Dubrovniška republika. Najdeni dokument je torej pomemben pri meddržavnih pogovorih, pomembno tezo pa bo imel tudi pri morebitni mednarodni arbitraži," je pojasnil mag. Mitja Deisinger.

Roger Gogala / <http://eiger.k2.net/dnevnik/>

MARIZI LIČAN,

dolgoletni učiteljici slovenskega jezika na gimnaziji v Sydneyu in urednici oddaje v slovenskem jeziku na SBS radiu, želimo po težki operaciji hitrega okrevanja.

Mariza, tvoj glas in tvoje oddaje na radiu pogrešamo!

Uprava in uredništvo Glasa Slovenije

Škandal v mariborskem gledališču brez primere

Mariborsko gledališče ostalo brez režiserja Tomaža Pandurja

Ni bilo kot strela z jasnega, saj so dogodki že nekaj časa nakazovali to možnost (o tem smo pisali v zadnji številki G.S.), pa vendar gre za odločitev brez primere v dosedanjem zgodovini slovenskih institucionalnih gledališč: v mislih imamo seveda ne le odstop režiserja Tomaža Pandurja s položaja umetniškega direktorja mariborske Dramе, ampak kot izgleda, tudi odstop večjega dela igralskega ansambla in tudi nekaj organizacijskega ter tehničnega osebja.

Pandur je govoril o uničujoči zavisti in finančnih zapletih v gledališču že pred časom v slovenskem tisku. Zato se je zdaj odločil za film, našel je namreč ameriškega producenta in le vprašanje časa je bilo, kdaj bo odšel. Bolj kot je torej presenetljiva vest, da z njim odhaja tudi toliko sodelavcev, saj razen ožjega igralskega jedra, za katerega je Pandur tudi že lani napovedal, da ga bo vzel s seboj, filmski producent verjetno ni pripravljen "kupiti" kar vse ekipe. Ali gre pri odstopu za lojalnost režiserju, ki jih je za sedem let vzdignil iz štajerskih veseloiger in jim ponudil vsaj slutnjo zvezdnega prahu, ali pa so si vsi pravočasno zagotovili novo službo, bo kmalu jasno. Veliko manj pa je jasno, kaj se bo zdaj dogajalo v gledališču, kjer se je žalostno izpolnila napoved podpisane izpred meseca dni: spremenilo se je v hišo duhov.

Dve dvorani, ena za okoli 300 in druga za okoli 700 obiskovalcev, slednja z velikimi mukami po dvajsetih letih dograjena prav zaradi potreb Pandurjevih predstav in s tem naraščajočega zanimanja gledalcev — prazni? Opera ju namreč lahko napolni le, če nemudoma za sto let angažira Pavarotti. Kaj bo torej naredil ustavnitelj, mesto, ki se mu kot zakleto sesuva vse, kar je še včeraj stalo, in kaj država, se pravi kulturno ministrstvo kot večinski financer SNG Maribor? Bo mariborska Drama prvo započeteno institucionalno gledališče, vendar, glej ironijo, ne zato, ker je ministrstvo že davno hotelo ukiniti slovenski svetovni rekord v subvencioniranju institucionalnih gledališč, ampak zato, ker so jo vsi nekam ucvrli? Kaj bo v tem primeru s preostalimi zaposlenimi? Ali pa se bodo mestni in republiški organi v sili zatekli k razpisu, na katerega se bodo prilepili vsi odrinjeni, pozabljeni in nerazumljeni umetniki v tej deželici? Razpis sam po sebi sicer ni slaba zamisel, težava je le ta, da je v kratem času mogoče sestaviti le sračje gnezdo, saj med dvema milijonoma državljanov Slovenije pač ne mrgoli prvovrstnih direktorjev, režiserjev, dramaturgov in igralcev, ki bi bili pripravljeni planiti v Maribor in reševati potapljačo se barko.

Kaj preostane Mariborčanom, kjer neinstitutionalne gledališke produkcije z izjemo Narodnega doma, ki pa ima le en zastarel odrček, sploh ni? Bo odslej edini teater, ki si ga bodo lahko ogledali, burkastvo lokalnih politikov?

Tanja Lesničar-Pučko / <http://eiger.k2.net/dnevnik/>

150 let železnice na Slovenskem

Bliža se železna cesta

Ob 150-letnici železnice na Slovenskem.

Pred 150 leti je *stara Avstrija* pričela graditi dvočrno progo, imenovano *Južna državna železnica* v treh etapah: leta 1846 Gradec-Maribor-Celje, 1849. podaljšek do Ljubljane in 1857. do Trsta, ki mu je do konca 19. st. sledila še kapilarna povezava med kraji v Sloveniji. Železnica je povezala *Dunaj* s *Trstom*, omogočila hiter in cenjen pretok surovin in končnih izdelkov med prestolnico in pristaniščem ter s tem pospešila razvoj obrti, industrije in trgovine. Temu času, ko se je na celjskem območju pričela pospešena industrializacija, bo namenjena razstava Muzeja novejše zgodovine Celje: začetki tovarne emajlirane posode *Westen* (današnje Emo Celje), *Cinkarne Celje* in delavskega naselja *Gabro*. Predstavljeni bodo *tehnični razvoj* lokomotiv in vagonov ter spremembe *vozovnic* od pojava železnice do nove Jugoslavije, *skice* in *risbe* slovenskih muzejskih lokomotiv inž. *Jožeta Trpine*, ki so bile uporabljeni za poštne znamke, ter *modeli starih lokomotiv* in vagonov (prispevki Društva ljubiteljev železnic).

Muzej novejše zgodovine, Prešernova 17, Celje.

Idrijska čipka

Muzejski eksponati in mojstrski izdelki.

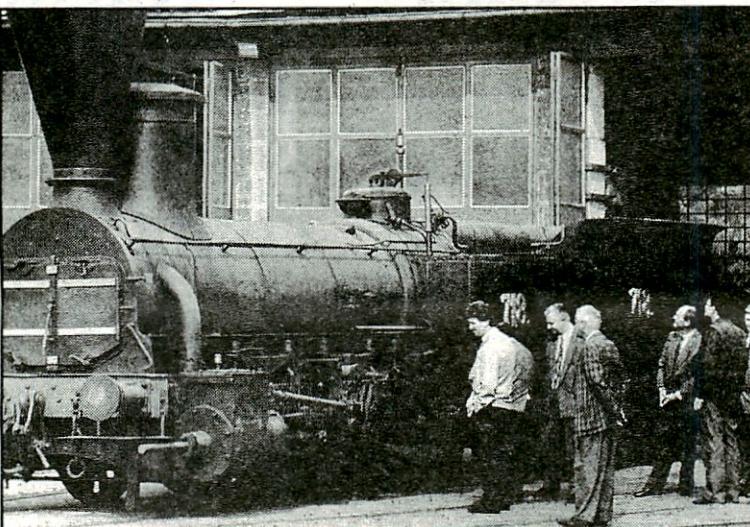
Prejšnji teden so v belokranjskem muzeju odprli razstavo idrijske čipke s prikazom zgodovine njenega razvoja skozi muzejске eksponate in mojstrske izdelke Čipkarske šole Idrija. Pod nazivom idrijska čipka so trgovci že v prejšnjem stoletju prodajali izdelke domačih klekljaric v Evropi in Ameriki. Prvi pisni vir jo omenja leta 1696, že 1876. pa deluje v Idriji čipkarska šola, ki je ohranjala in razširjala bogastvo različnih oblik in tehnik klekljanja. Idrijske čipke se uporabljajo kot prti in prtički, všitki v zavesi, posteljni perilo in druge tekstilije ali kot okras ženskih in otroških oblek. Ob razstavi je na ogled video s prikazom klekljanja in muzejska zbirka čipk Mestnega muzeja Idrija.

Idrijska čipka.

Belokranjski muzej, Trg svobode 4, Metlika.

foto Borut Krajnc

Leta 1949 so ob stoletnici proge *Dunaj-Ljubljana* pred Narodno galerijo pripravili razstavo vozil in drugih eksponatov. Kazalo je, da bo Ljubljana dobila svoj železniški muzej, vendar je bila centralna direktiva drugačna: jugoslovanski železniški muzej naj bi postavili v Beogradu. Kljub negodovanju slovenskih železničarjev so zbrani in nepopisani eksponati romali v Beograd, kjer niso bili nikoli razstavljeni. V šestdesetih letih se je ponovno obudila želja po postaviti lokalnega

železniškega muzeja. Pod vodstvom akademika slikarja *Staneta Kumarja*, velikega ljubitelja železnic, so pričeli zbirati lokomotive, vagonje in druge eksponate. V današnji zbirki je 60 lokomotiv, razstavljenih po Sloveniji, več deset vagonov in 30 drugih vozil (del lokomotiv in 20 vagonov je usposobljenih za vožnjo muzejskih vlakov). V Ljubljani je zbirka vozil (20 lokomotiv in 30 drugih vozil) razstavljena v *stari kurilnici Šiška* na Parmovi ulici, ki je od leta 1972 spomeniško zaščiten, na začasni lokaciji *Železniškega muzeja na Kurilniški 3* pa del gradiva iz različnih železniških strokovnih področij. Doslej je bil muzej odprt le za napovedane skupine, ob 150-letnici železnice

pa bodo za javnost odprli **stalno razstavo** o gradnji in vzdrževanju prog z različnimi tirnimi sistemi, drezinami, orodjem; uniforme, delovne in osebne pripomočke; zemljevidne prikaze razvoja železniškega omrežja od leta 1900 do 1918; prometni urad iz zadnjih let avstro-ogrskih monarhij; telekomunikacijske naprave in signalnovarnostne elektromehanične naprave za daljinsko prestavljanje kretmic in signalov, ki so jih uporabljali od preloma stoletja do danes; dele parne lokomotive, specialnega orodja in merilnih inštrumentov ter video o parni lokomotivi.

Železniški muzej, Kurilniška 3, Ljubljana.

Muzeji

lovanja in posledic uživanja odločili za razstavo o drogah, ki so jih razvrstili v tri sklope: mamil, tobak in alkohol. Združili so različne poglede strokovnih zavodov in centrov,

društv, posameznikov in šol ter uprav za notranje zadeve, ki so s svojimi strokovnimi stališči prispevali svoj razlog za zavnitev drog. Na razstavi bodo predstavili zgodovino posameznih drog, njihove pojavnne oblike, razširjenost in zlorabe. Posebej bodo izpostavili problem zasvojenosti, fizičnih in psihičnih bolezni, povezanih s pretiranim uživanjem drog, ter ostale škodljive psihofizične in socialne učinke drog na posameznika, njegovo družino in družbeno okolje. Razstavo so pripravili *Saša Djura Jelenko*, *Valerija Grabner* in *Marjan Kos*.

Koroški pokrajinški muzej, Glavni trg 24, Slovenj Gradec.

V Koroškem pokrajinškem muzeju so se zaradi vse večje prisotnosti drog na Slovenskem, zniževanja starostne meje uživalcev in premajhnega poznavanja njihovega de-

Vbrizgavanje heroina.

Mladina

Janko Majnik "Grey Brother" — prijatelj vseh ljudi

*Res so čudne poti življenja. Srečaš ČLOVEKA
in spomin nanj ne pozna minljivosti...*

Janko Majnik, Slovenec, ki se je tam v davnih letih po drugi vojni asimiliral v avstralsko družbo in se dal goram Snowy Mountains, skavtom in seveda predvsem svoji družini, soprogi Pameli in dvema otrokom, pa vendar zadržal slovensko pripadnost, jezik, hrepeneњe po stari domovini, tople misli in spomine na mladost v Žireh in ne nazadnje potrebo — stično točko s svojo današnjo staro domovino Slovenijo. Danes je za Janka ena izmed takih povezovalnih točk slovenski časnik — Glas Slovenije. "Potreben mi je! In žalosten in nestrenen sem, če ga ni!" mi je dejal, ko sem ga majha letos obiskala v Coomi, kjer si je ustvaril nadvise prijeten in topel družinski domek.

Spoznati Janka Majnika je velika stvar, je bogastvo in hrana za dušo.

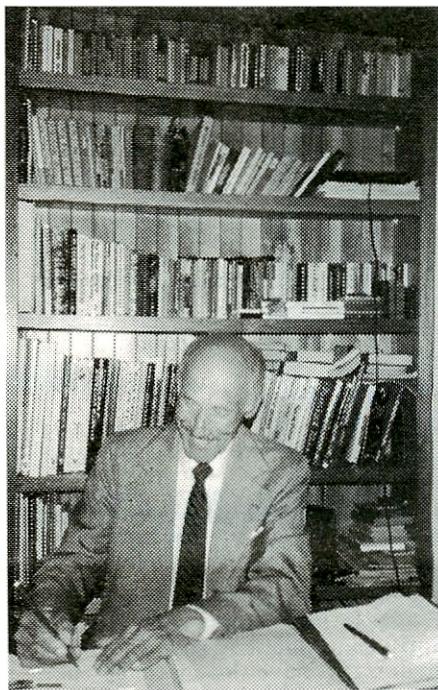
To potrujuje Janko sam, potrujejo njegova odlikovanja, priznanja, pokali, fotografije, njegovi rokopisi in ne nazadnje mnenja drugih.

Svoje korenine je pognal v Žireh na Gorenjskem in z enajstimi letom se je znašel v gimnaziji v šentviških Škofovih zavodih. Njegova mati si je strašno želeta, da bi postal duhovnik. Toda na njeno veliko razočaranje je postal podmorničar v kraljevi mornarici. Položil je izpite v radio telegrafiji in vojna vihra ga je potegnila na ladjo jugoslovanske kraljevske mornarice. Leta 1942 pa se je z drugimi člani posadke znašel na ladji *Queen Elizabeth* in podmornici *H.M.S. Rorqual*, s katero so vozili hrano, olje, municijo in pošto na blokirani otok Malto. Delal je tudi na kopnenih radio postajah. Decembra 1943 je bil premeščen v Anglijo, kjer se je izšolal v višjega radio tehnika za šifriranje in postal strokovnjak v umetnosti dešifriranja tujih šifer.

Po vojni je dobil službo kot radio oficir na angleški jahti *Latharna*. Njegovih podmorniških pustolovščin je bilo konec, ko se je znašel na kontinentu, ki je postal njegova nova domovina — Avstralija. Toda avanture podmorniškega življenja so ga že med vojno navdihnile, da je pričel pisati dnevnik. Danes stoji na Jankovi pisalni mizi svezeni rokopisov s fotografijami, ki mu je dal ime *Dnevnik podmorničarja* in čaka na angleško objavo pod naslovom *The Diary of the Submarine*. Tudi rokopisi Jankovih povesti iz mladih dni kličejo po objavi.

Pravzaprav se je najvažnejše obdobje Jankovega življenja odvijalo v Cabramurri, pri Snowy Mountains Hydroelectric Authority, kjer je bil "technical officer". Razen tega je bil tam upravnik pošte in Commonwealth Banke, blagajnik smučarskega kluba, in načelnik skavtskih "volčičev", ki jih je treniral na smučkah in so tako postali prvi "volčiči na smučkah" na svetu. O tem je sydneyški S.H.Q. Film Group že leta 1961 posnel film pod naslovom *Cubs on skis*. Janko je bil sicer dolga leta skavtski voditelj. Njegova vztrajnost, disciplina in spoštovanje skavtskih principov so pripeljali celotno skavtsko gibanje v okolju kjer je živel na visoko raven. Razen tega je s svojimi idejami in vzpodbujevalnimi programi povezoval tudi razne druge skupine.

Leta 1964 je bil premeščen v Island Bend, 1968 pa v Coomo, kjer je delal med drugim tudi v Registry office vse do leta 1983, ko je bil upokojen.

Diary of a Submariner

The last hand entry of the daring escape of a Yugoslav submarine and her crew from the Swedes during World War II

by John de Majnik

Janko Majnik in naslovna stran njegove nove knjige, ki naj bi kmalu izšla "Diary of a Submariner" "Dnevnik podmorničarja"

Janka pozna v območju Monara skoraj vsak. Kličejo ga po skavtskem imenu "Grey Brother" — kar pomeni "prijatelj vseh ljudi". Za njega so molili, ko je bilo treba premagati rakavo bolezen, o njem govorijo z velikim spoštovanjem celo v Sydneyu — čeprav ga marsikje osebno ne poznajo. V sydneyškem glavnem štabu skavtov je slišati, da je Janko Majnik izredno močna in priznana osebnost med skavti; da je možakar, ki se zaradi svoje enostavnosti in skromnosti izgubi v množici — pa vendar njegova veličina ostaja!

Športna odlikovanja

Če vam pride slučajno v roke kakšno Jankovo pismo naslovljeno na *The Scout Association of Australia*, lahko ob njegovem podpisu zasledite še pripis: Hon. Monaro District Cub Scout Leader. Dodeljen mu je bil torej naziv "častni voditelj" in kot tak še danes deluje in celo predava po raznih klubih (tudi v Rotary in drugje). Prisotnim govoril o svoji rojstni domovini, ki jo je zapustil in zadnjič videl v roso mladih letih, o njej — o današnji samostojni Sloveniji celo pripravlja kratka predavanja.

In čeprav se ni družil z rojaki Slovenci, iz preprostega razloga, ker jih v Coomi ni bilo kaj dosti, pa še za "bližnjega soseda" Slovence, ki je živel na neki osamljeni farmi kakih 15 km stran ni vedel, danes govoril lepo, razločno in tekočo slovenščino.

Uprava in uradništvo

Sloveniji

urednike na seminariju medijev v izhajal nekaj tednov zaradi udeležbe sporocamo, da Glas Slovenije ne bo Cenjenim bralksam in dragim bralcem

OBVESTILO

Vse zainteresirane, prosimo, da nas predhodno telefonično kontaktirajo.

10.00 do 12.00 ure v Verskem sredisču Kew Melboume, sobota 27. julija 1996

Cankar Geelong
14.00 do 16.00 ure v Slovenskem društvu Ivan Cankar Geelong, petek 26. julija 1996

Sydney, četrtek 25. julija 1996
10.00 do 12.30 ure v Verskem sredisču
Mestvlands
15.00 do 17.30 ure v Slovenskem društvu
Sydney, petek 26. julija 1996

Obvezamo vas, da bodo naslednji konzularni
dnevi v mesecu juliju 1996 kot sledi:

OBVESTILO

Canberra

Veleposlaništvo Republike Slovenije

Spoznavana uradnica!
Na pisumu iz Ljubljane sem na poslani zunamki za SIT 75 s skico Ivane Kotilice „Sopka daly“ videl na desem vogala: za slovenske znamke drugečen pravopis.
Dr. S. Frank. Adelaide

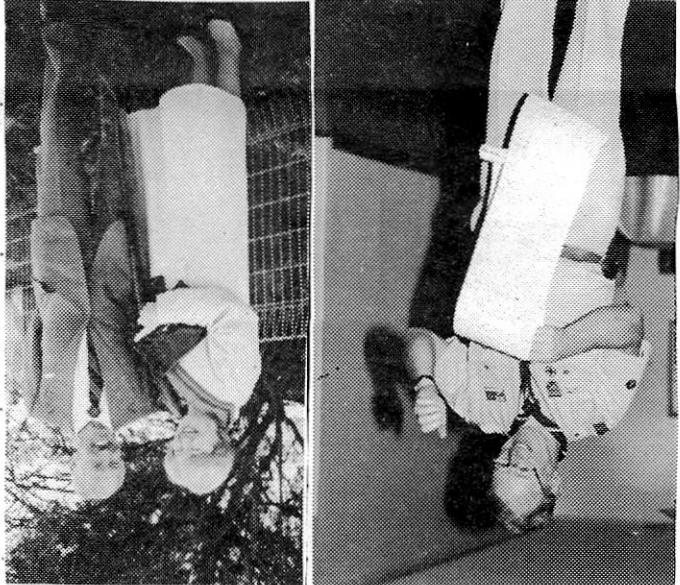
Pišejo nam...

Stakka Gregorčič

kljucne mape sole...
hito popravlji... Srečno Grej Broher! so mu še dolgo za tem nesporisno boljšino zrušil na mogo roko... potem pa se zoper zapesti je dejal, Kako pozabiti slovo z njimi? Ko je tisto mogo? „Ko mi je odpri vrata in ljubeče bilje...“ in se zroke dva idęča, naseglička: „Edem je od Pameli drugi v stegane in noranske bogat žlovek. Kako pozabiti v globok, čustven in noranski bogat žlovek. Kako pozabiti žanko pa ni samo vse zgora omenjeni, je predvsem nasmehom. Ko se janko nasmeji se zdi da poseže someone! Še danes nosi sedoče postavnega in nadve privlačnega in „Danes sem hvala bogu zdravi!“ pravi s šarmantnim lepega mladeneča.

Majniku — spisk učenega v zaselje je dolg...
Podjetje pričakanja janku

Jankovo tržavnača za veliko razumevanja
Soprogla Pamela ima

Ob posnemanju prve video kasete za atlyj avstralskih Slovencev v produkci Flotjan Productions iz Sydney, smo izvedeli se mariski o janku Majniku. Tudi to, da je svoga dva očoka živil, zaradi izgovorljave slovenske besed, slovensko militarico „Sveti mangel vanič moy...“ in te iste slovenske besede ponašajo. Pameli je vse dober, govoril je o svoji ljubeči soprogi Pameli in o lepih slovenskih običajih svogej zivljenja. Goyoril je že o slovenskih besedah ponavljajo danes tudi učenci v šoli. Slovenske besede podobno pa so vse druge, ter o drugih, bogatin spročnih običajih svogej zivljenja.

Jankom — skavatom
Stakka Gregorčič v pogovoru z

not there
that yesterday was
blooms a flower
to stand in full
I get up and go out
when of a morning
What a delight it
is
before
you did not see
these simple
things,
and in this there is
joy
do?
It helps you see
simple things,
that you did not
see before.
simple things,
things,
it helps you see
the simple things,

*Three return flights a week
Mondays, Thursdays and Saturdays
from Melbourne and Sydney
to Vienna and Ljubljana*

*

*Trikrat na teden iz Melbournia in Sydneja na
Dunaj, v Ljubljano in nazaj*

*

LAUDA telefon: 1 800 642488 (brezplačni poklic)

The only airline direct to
the Heart of Europe

Lauda-air

Počitnice s poletno šolo slovenskega jezika v Ormožu Od 1.8. — 28. 8. 1996

PRIREDITELJ: Ljudska univerza Ormož,
Vrazova 12,
62270 Ormož, Slovenija
Tel./fax: +38 62 701 - 036

Trajanje: štiri tedne jezikovnih tečajev obogatenih z izleti in ogledi po Slovenskih goricah, s tenisom, s kopanjem in prireditvami. Dvo tedenski ali štiritedenski program.

Udeleženci: udeležijo se ga lahko srednješolci, študentje, upokojenci, družina... Če ne gre za družino morajo biti udeleženci stari najmanj 16 let.

Nastanitev: Bivanje in prehrana /pension/ so v Hotelu Ormož v Ormožu.

Cena in plačilo:

— 2-tedenski program, pouk 240 USS, pension 280 USS

— 4-tedenski program, pouk 480 USS, pension 560 USS

Prijave: S kopijo o mdrnarodnem zdravstvenem zavarovanju sprejemamo do 15. julija po faxu ali po pošti.

Ne čakajte, narocite si svoj izvod!

V slovenskem mesečniku Turist si lahko preberete o čudovitih reportažah slovenskih popotnikov, ki vas skozi besedo in fotografijo očarajo z eksotiko življenja južnoameriških indijancev ali doživejte polarnega sija daleč na severu Norveške ...

... spremljamo in opisujemo stare slovenske običaje, odkrivamo pozabljene slovenske vasice, neznano Slovenijo in stare slovenske graščine ter gradove ...

... svoj prostor v reviji so našli tudi fotografji, ki bodo našli na svojih straneh veliko zanimivih člankov, ki jim bodo pomagali pri svojem delu, pa naj si bodi pokrajinska, športna ali pa družinska fotografija.

Torej ... privoščite si potovanje po straneh Turista in skozi odlične fotografije podoživeti potovanje kakor ga je doživel avtor - popotnik, mogoče se bo tudi v vas zbudila popotniška žilica ...

TURIST

REVIJA ZA TURIZEM IN FOTOGRAFIJO

c. 24. junija 23, 1241 Čmuče, SLOVENIJA - EVROPE

LETNA NAROČNINA ZA PREKOMORSKE DRŽAVE JE 110 US\$

Janko Majnik

The Miracle of the Christmas Eve

September of 1929 had arrived and with it two most unwelcome events. The end of the summer school holidays and the time for me to leave my home and friends as a completely new life was waiting for me at the "Bishop's College" near Ljubljana. The two factors that could have helped me to stay home had not eventuated. One of my grandfathers was a foundation member and my public school records were good enough to skip the entrance exam. I was doomed!

At the college, as I was only eleven and a half years old, the monastic life had not agreed with me. Up at half past five – I needed more sleep, wash, march to the chapel for morning Mass. The front pews, where the first year students had to sit, were constantly patrolled by prefects gently waking up the sleeping boys, pointing with their finger towards the altar whispering: "Concentrate on the Mass!" Breakfast. Back to the chapel. School. Chapel before lunch. Lunch. School. Playground activities. Dinner. Chapel. Study time. Bed time. There was a hike to the nearby river on some Wednesdays and Sundays. What a life. What a misfortune... To leave my home, the forests and valleys, the rivers and creeks, the swimming, fishing, skiing, skating on the butcher' pond but above all to leave behind my parents', sisters' and brothers' love.

The only time I looked forward to was the study period. I would dream about my home and freedom – but not always. The prefect pacing up and down the study room and reading the breviary made sure our heads were in the books.

October came. Very slowly. The fortnightly visits from my parents, brothers and sisters only promoted the burning desire to gain back the lost freedom. My complaints about bad food, not enough sleep, the constant study periods and not enough play seemed to be falling on deaf ears. I decided to escape. The cast iron fence surrounding the college and its grounds had, in one place, a gap wide enough for me to squeeze through. I could reach the grounds and the gap after "lights out" and walk out into freedom. Home was only thirty kilometers away.

Unfortunately the early rising and the full day's activities proved to be too exhausting. My plan to wait for the "lights out" worked fine. The half an hour wait after the "lights out" had not. I fell asleep, every time, and woke up in the usual surroundings. I gave up the idea of escape. Instead, I started to look forward towards the Christmas holiday break.

School broke out on the day before Christmas Eve. Heavy snowfalls and blizzards, followed by a very heavy frost, brought the country's rail and bus services to a stand still. Tonight more snow fell on top of the hardened snow, making the clearing of roads and rail even more difficult. Snow that I loved so much was against me tonight. The dreams of being home for Christmas vanished into the whiteness of the country side. At bed time, when the lights went out I sobbed my heart out.

Morning came. With it the confirmation of last night's notice that all leave is cancelled until the roads and rails are opened up again. I was called into the director's office at about ten o'clock. My brother was there. Smiling. His eyes happy. He had skied from Ljubljana carrying spare skis and stocks. With the director's special permission we were off to spend Christmas at Paul's place. As we passed the railway station we found out that the rail to Vrhnika was open and the first train leaving at three o'clock.

"You could ski from Vrhnika station to the Mountain of the Three Kings. From there is only a small hop home"

said Paul. "you could be at the Pines by nine and home for the Midnight Mass." He was already buying the ticket.

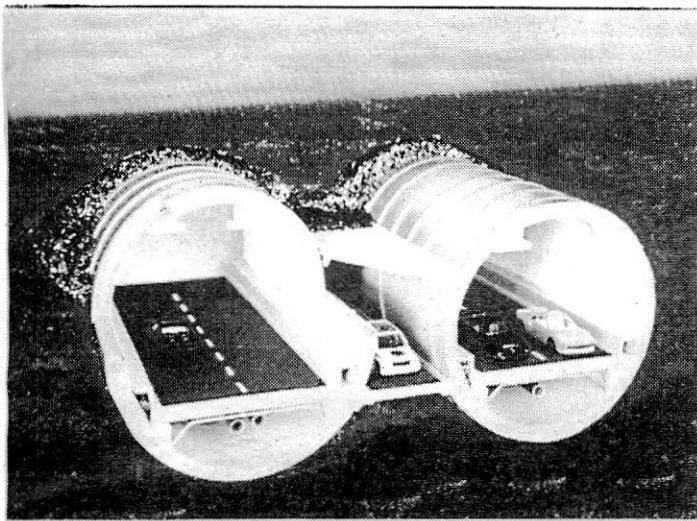
On arriving home Paul commenced to pack a small ruksac with presents for the family and food for me, while Paul's wife Minka was trying hard to persuade Paul to abandon the idea of my trip. "How do you expect him to find the way to the mountin of the Three Kings in the dark? You will never forgive yourself if he has a fall, hurts himself and cannot go on. You know he will freeze to death. He is to young for such a long trip at night, on his own!"

I became concerned whether Paul would change his mind. He seemed to be too busy to hear a word of what Minka had to say. Minka was a "city" girl. We were born and bred in the mountains where skis were used for travel from place to place and in everyone of us there was an in-built compass. Paul knew from his personal experience how desperate I was to be home t h i s Christmas.

I checked and re-checked the poles, skis and bindings and for the second time rubbed fat into the leathery parts of the bindings. Just before we were ready to go to the station Paul threaded his hunting knife on my belt saying: "Take good care of this knife. Dad gave it to me long, long ago – and I want it back! There are wolves and bears in the deep forest of Zaplana and the Bear mountain. Although these places are far away from your line of travel it is better to be prepared as in this weather they could stray away from their territory. Just have your eyes open, will you!" I took the knife out of the sheath stabbing an imaginative bear through the heart. "Not bad, not bad, said Paul with a smile, let's hope you do not have to use it."

The parting this time was sweet. I was going home. I was so excited and knew deep in myself that I will be home in time for Midnight Mass. At the railway station of Vrhnika seven or eight passengers alighted from the train. There was still some daylight left. As I was adjusting the skis to my feet, the station master, looking on wanted to know what the two planks of wood were for. He marvelled at the way I was able to ski on top of the snow. Skis, it seemed, were not yet known on this side of the mountains. I asked him the way to Spica mountain and told him I was going home to Žiri. He started to cross himself saying: "You are not going home up there tonight are you? In the dark of the night? On your own? You know that there are very deep snow drifts around from yesterday's blizzard? It is sixteen kilometer to the top of the mountains and another fourteen to Žiri. How do you intend to know, in the dark, which way to go? How old are you? You may stay here, at the station till morning and then go, if you really have to go that way."

I thanked him for the offer of overnight accomodation. As I started to glide off, he crossed himself once more. I aimed the skis towards the left side of Spica and I was on my way. It was easy going until I had reached the tree line. The trees and drifts slowed me down considerably as some drifts had to be bypassed as they were too deep and awkward to cross. Zig – zagging, I hardly noticed the fall of night. Even in the dark I could easily distinguish the drifts from the easy going ground. Somehow the dark had not frightened me. The bears and wolves never crossed my mind. I was too busy concentrating on the zig – zags, fallen trees, uneven ground, drifts and keeping on the imaginary bearing that must bring me near the Pines or the Three Kings. It was after hours of climbing that a patch of yellow light appeared, almost ahead of me. For a second I thought I was dreaming. A light – here in the middle of

Maketa podzemeljskih predorov

Načrt za stroj Rollfco

Dušan Lajovic je v svoji študiji Transvia šel tako daleč, da je izdelal celo metodo gradnje podzemnega predora in načrt za rotacijski stroj, ki ga je poimenoval *Rollfco* (Roll Forming and Concreting machine). To naj bi bila posebna rotacijska naprava za vrtanje notranje in zunanje cevi tunela. Stroj *Rollfco* naj bi bil podaljšek obstoječe tehnologije, izdelan tako, da dopolnjuje vsako tehniko, s katero bi ustvarili neprekinjen kanal.

Seveda bi vse skupaj zahtevalo še veliko novih intenzivnih študij — Lajovic je s svojo inovacijo le nakazal pot. Zelel je spodbuditi razmišljjanje o sistemu prevažanja na sploh, prispevati k debati o reševanju različnih problemov na inovativen način ter usmeriti energijo ljudi, ki stojijo za veliko zamislico.

V študiji je nakazal tudi zgodovinski primer: "Kdor zna prerokovati prihodnost, nikoli ne borevež. Vendar pa lahko pogledamo tudi v preteklost in se iz nje kaj naučimo.
— Versaillski sporazum po I. svetovni vojni je bil tog in se je imenoval Diktat.
— Po II. svetovni vojni je k sreči vizija, pogum in modrost politikov, kot so bili De Gaulle, kancler Adenauer, kanclerja Brandt in Kohl, s pomočjo ZDA, ter svojo "realpolitiko", zagotovili mir na evropskem kontinentu.
— Daytonski sporazum 'Ekonom lonec' (kot ga imenujem jaz), tudi v koliko bo uspešen, bo imel nepredvidljive posledice za sosednje države.

Kateremu zgodovinskemu primeru bo sledila Slovenija? Boste malenkostni in zaslepljeni od nepomembnih zadev — ali pa boste spoznali pravo vrednost velikega projekta?" sprašuje na koncu inovator Lajovic.

*Slovenija ima samo
20.256 kvadratnih kilometrov
ozemlja in zato ga ne bi
smela izgubljati s cestami!*

Zapisali so o Transviji

Boris Jež v Delu, petek, 24. maja 1996: Zagrebški Globus je te dni razkril načrt za dokončno rešitev vseh prometnih problemov, ki jih imata Hrvaška in Slovenija, ker sta druga drugi napoti: nas zapira hrvaško morje, sosedji pa ne morejo v Evropo, ker jih ovira naše ozemlje... Načrt je kajpak naša zamisel, saj bi ga izdelal slovenski konzul za Novo Zelandijo Dušan Lajovic. Verjetno se boste čudili, s čim se vse ukvarjajo naši diplomati po svetu, vendar je načrt tako genialen, da bo gotovo marsikoga očaral... Hrvati so sprva tuhtali, da bi si pot v Evropo čez Slovenijo izbojevali po dveh koridorjih: mimo Maribora in po našem Krasu med Reko in Trstom. Lajovic jih zdaj poučuje, da koridorji niso bili nikoli pametna rešitev, ker se z njimi prej ali slej zaplete, zato predlaga nekaj drugega: dva dolga predora pod Slovenijo... ne kaže prezreti niti ekoloških in navsezadnjne politični prednosti tega projekta:

Mihailo Ničota v Vjesniku, 13. maja: Rešitev, v obliki čarobne palčke, je ponudil "stanoviti" Dušan S. Lajovic, 71-letni Slovenec iz Avstralije... In sedaj se je pojavil omenjeni Dušan Lajovic kot svojevrstni *deus er machina* (v smislu: cela igra je spremenjena).

Peter Hawlina, bivši predsednik skupščine Škofje Loka v Delu z obširno obrazložitvijo podpira idejo Dušana Lajovica in navaja nekaj primerov, ko je sam iskal in predlagal podobne rešitve za razne prometne vozilje v Sloveniji pa ga ni nihče poslušal.

O ideji Dušana Lajovica se je najprej razpisala *Slobodna Dalmacija*, nekaj člankov pa so objavili tudi v hrvaškem *Vjesniku*. Tako je zapisal Mladen Hanzlovsky 27. maja 1996 pod naslovom *Človek, ki noro in brilijantno vidi daje bolje kot mi vsi ostali*, med drugim tudi to:

Slovenska in hrvaška javnost sta se te dni seznanili z nenavadno idejo, ki se nanaša na odnose med Slovenijo in Hrvaško. To je projekt TRANSVIA slovenskega izseljenca v Avstraliji, enainsedemdesetletnega Dušana Lajovica... Načrt je predan slovenskemu zunanjemu ministrstvu, ki ga je komentiralo z besedami: Noro a brilijantno!

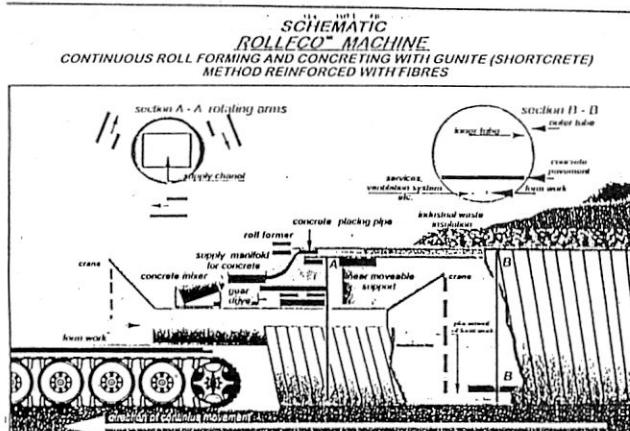
Res je Lajoviceva ideja za današnji čas neizvedljiva. Ne samo zaradi ogromnih stroškov ampak tudi zaradi absurd, da zaenkrat niti ceste med Slovenijo in Hrvaško niso dovolj izkorisčene... Toda časi se hitro menjajo, vojna je končana in obe državi želite v Evropo. Kaj če jutri ponovno zaživi promet na relaciji Ljubljana — Zagreb — Skoplje?... Morda Lajovicev predlog ni pomemben samo za omenjene države, ali morda ne gradi že predor pod La Manchom in tisti skozi Karavanke?

Kljub trenutni nerealnosti je v ideji Slovenca Lajovica nekaj vizualnega. Iz daljave vidi jasneje strateško pomembnost hrvaško-slovenske povezave. In ne samo prometne!

Ta Lajovic ni neki "mojster Fantast". V izseljenstvu, kjer se namesto skozi politične naočnike gleda na svet izključno skozi gospodarske, je postal ugledni mednarodni podjetnik in priznani inovator.

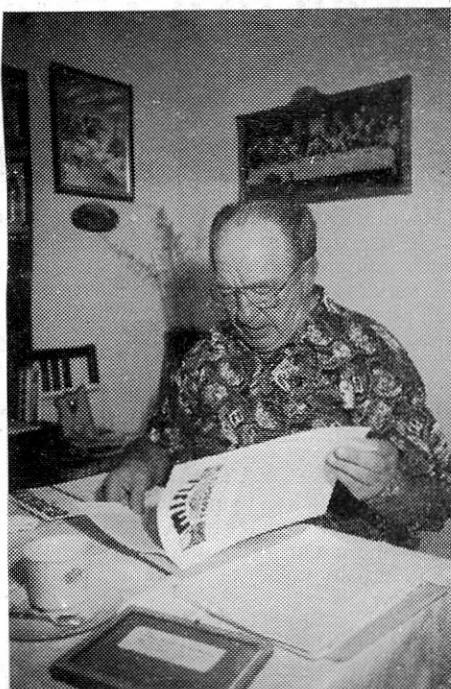
Dušan Lajovic ima samo eno napako:
vidi malo dlje kot mi!

Morda je Lajovicev projekt vseeno — predor bodočnosti!

To pa je Frank Bresnik iz Coome

Nekdanji sodelavec *Misli* in človek, ki je ob registraciji lista položil prisego

Če hočeš priti do farme Bresnikovih, se moraš zapeljati kakih 15 km iz Coome in zaviti na neasfaltirano cesto, ki se zdi da pelje "to nowhere". Nikjer hiš, nikjer dreves, pusto kot Sahara. Po kakem kilometru se že kažejo zelena drevesa in vanje zavita domačija. Nekaj sto metrov pred njo ograja in železna vrata, na katerih piše "Mini Ponderosa". Frank dočaka goste izredno ljubeznivo, saj je gotovo, da obiskov nima ravno vsak dan, pa tudi njegova soproga te sprejme v svoj ljubezni objem.

V domačiji Bresnikovih lahko kaj hitro odkriješ kdo je Frank in s čim se ukvarja. Ja, tudi njegova slikarska dela visijo na zidu zraven priznanj. Sicer pa iz večurnega pogovora ob popoldnevni malici in potem še večerji, iz dokumentov, ki jih Frank položi na mizo pred tebe (kasneje pa še iz nekaj telefonskih pogоворov z njim) izveš o njem toliko, da bi bilo kar dovolj za kak film.

Kdo je Frank Bresnik?

'Malokdo ve, da je Frank Bresnik sodeloval pri prvi tiskani številki Misli in da je bil pooblaščen, da na registrskem uradu ob registraciji lista priseže na biblijo...'

Vsestransko aktivna osebnost: je Justice of Peace, direktor "Art Society of Queanbeyan", in njen ustanovni in življenski član, bivši (22 let) član Rotary Cluba, medtem tudi njegov predsednik, aktivni član Mestnega sveta v Queanbeyanu, slikar, aktivni član Slovenskega društva Canberra, in kar je od vsega za nas Slovence najbolj zanimivo, med prvimi sodelavci verske in kulturne revije *Misli*, ki jo je potem dolga leta urejeval pater Bazilij iz Melbourne, zdaj pa pater Tone in ki ima na naslovnicu zapisano čestitljivo letnico 45.

Na poti k Bresnikovim...

Frank pove, da malokdo ve, da je sodeloval kot dopisnik in pripravljelec pri prvi TISKANI številki *Misli*, takrat je zanje izdelal tudi "glavo", sliko Bleda in Sydney Harbour Bridge. To številko *Misli* ponosno položi na mizo in pojasni, da so se do takrat razmnoževale kot kopije. In kar je seveda najbolj zanimivo je to, da so takrat avstralske oblasti zahtevalle posebno registracijo za periodični tisk. Tako je takratni urednik *Misli* pater Rudolf Pivko pooblaščil Franka Bresnika in Darka Sedlarja (ki danes živi v Kanadi), da sta na glavnem sodniškem uradu v Sydneyu prisegla na biblijo, da *Misli* kot etnični tiskani časopis ne bodo pisale karkoli proti angleški kraljici in avstralski državi.

Stanka Gregorič z velikim zanimanjem posluša Bresnikovo priповедovanje

Frank je pisal za *Misli* in jih pomagal urejevati dve ali tri leta in še potem, ko se je preselil v Canberra se je večkrat oglašal kot Kranjčičev Jurij.

Sodeloval je na prvem Slovenskem večeru v Sydneyu. To je bilo 27. junija 1953. Takrat je bilo prisotnih okoli 450 Slovencev.

Urejeval je glasilo Slovenskega društva iz Canberre in okolice. Najprej mu je nadel ime *Pavliha*, potem pa je spremenil ime v *Triglav*.

In tudi to še ni vse. Njegova aktivnost se je nadaljevala pri bivšem slovenskem društvu Karantanija v Canberra, danes pa seveda še vedno deluje v Slovenskem društvu Canberra... sicer pa kot že rečeno, je težko slediti Frankovi zgodovini. Tako energičnega človeka, polnega življenja, idej in talentov ne srečaš ravno vsak dan.

Stanka Gregorič

Fotografije: Florjan Productions

nowhere? And the light frightened me. Yellow lights in the middle of the forest appear in children's stories only. I had to make my mind up whether to approach the light, bear the consequences or pass it by — and never find out what made it shine.

After a few very cautious zig-zags I came to stand on top of a ridge. Looking down, the light penetrated through the window of what looked like a long cabin without a roof. I circled the hut once. It was completely snowed in. The high drift prevented the door and one of the windows to be snow bound. I stuck the skis and stocks into the drift and slid down on my behind. I knocked on the door once,

then again. The door opened — enough for me to see a man behind the one who opened the door. The man at the door reached above it and took down a small axe. I froze! In the dialect of people living in the hills around the town of Žiri a voice boomed out: "Who's are you?" I replied in the custom of the area: "I am John. Son of Urban." "Urban

from the town of Žiri?" he asked. "Oh yes, we know your father well. Come in out of the cold." The axe was placed back from where it came and the door opened enough for me to enter. Relieved that I was not "slaughtered" there and then I was eager to tell them where I came from and where I am going. They were eager to know how I had kept on top of the snow; why was I not sinking in it. They said they were snow bound since — they did not know when. But what they were asking over and over was how did I find their home. I did not. It just happened! Thinking back, I am now sure the Christmas angels had a hand in it.

A plate of stew was placed in front of me and while I dunked the black bread into it and ate, they told me how they knew my father. He was coming into this part of the country every year to off shoot any lame or disformed deer. He would then tell them where the carcass was and for days later venison was on the menu. A warm feeling came into my heart — for my father and these people who were now my hosts.

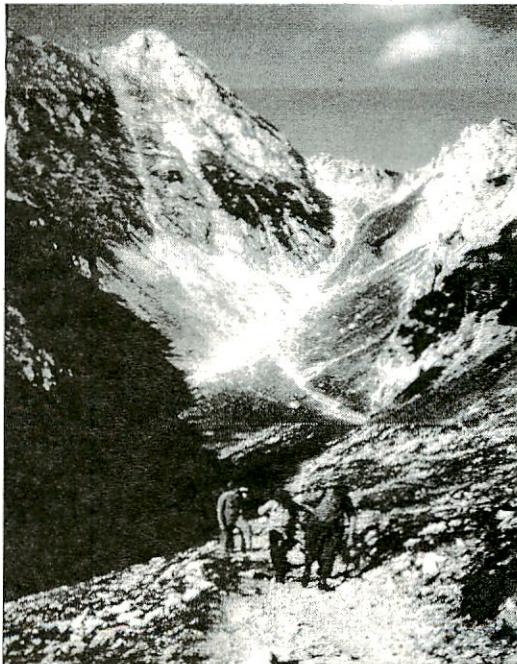
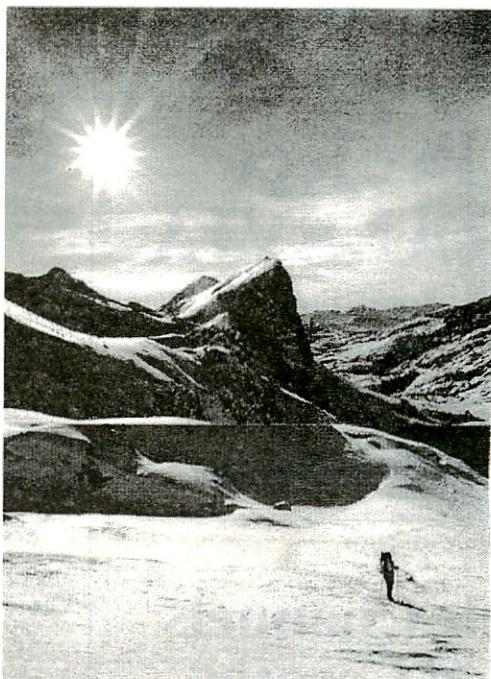
When we came out of the hut the sky was full of stars and the moon was almost full. They all climbed on top of the drift to see the skis and how they were attached to my feet. I made a few steps and turns and came back to the drift. They wished me and mine a Merry Christmas and assured me to go straight up and ahead and in this light I should soon see the Three Kings on the left and the Pines on the right. No, they said, you could not miss either peak.

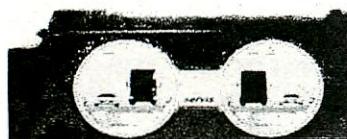
I pointed the skis up the hill. I felt warm on the outside and even warmer inside. Because they did not know the time, they thought it was pretty late. I started to wonder whether I would make home before midnight.

It became easy to find the way among the trees in good moon light and I found myself in no time in the saddle of the Pines and the Three Kings. And now the running was all downhill. The snow deep but powdery, allowed me to produce just enough speed to be safe. I was now in the part of the country where the shape of hills were familiar to me. I knew, now, that home is another thirteen or fourteen kilometers away.

My heart was singing and I let the skis run faster. I was a quarter way down the hill when the trees became sparse and the ground flattened out. Looking into the valley a most beautiful spectacle opened up in front of my eyes. From all sides of the hills bobbing lantern lights descended into the valley, towards the church, towards Midnight Mass. Unlike the adults who sank in the deep snow up to their knees, my childish weight allowed me to skim across the surface as a water spider skim across a pond. I lengthened my step and started to pass many a lantern. Then — I was on the main road and — home!

I have met Mum, Dad and sister Zorica coming out of the gate, on the way to Midnight Mass. Amongst hugs, embraces and kisses, a hundred questions needed answers. Zorica relieved me of the rucksac and as I bent down to release the ski bindings, my legs folded up. I remember Dad gathering me up and carrying me to my bedroom. I was asleep before I hit the pillow — but not before I heard the three of them repeating over and over the words — it's a miracle! Yes! Today I am sure it was!

Project TRANSVIA

Inovation
By Dušan Lajovic
Industrialist and inventor,
Honorary Consul of the
Republic of Slovenia

Sub-Channels for Croatia under the territory of Slovenia?

Relations between the Republic of Slovenia, Italy, Austria and Croatia have created concern at home as well as among Slovenes overseas. To reach Europe Croatia needs the corridor across Slovene land!

As a result of this Mr. Dušan Lajovic began to consider options of Slovenia in respect of gaining leverage in negotiating an agreement with our neighbours which is favourable to Slovenia.

A surface land corridor for Croatia (to reach Italy and Austria) over Slovene land cannot possibly be acceptable to Slovenia or any other sovereign country.

Why not underground corridors, that is tunnels? It would certainly be a historical compromise to build a sub-channel or tunnel between two countries under a third one and consequently reduce transit across its roads. Such sub-channels would provide an all-weather means of transit for motor vehicles and trucks, either under their own power or carried on carriages. The idea intrigued Mr. Lajovic and then the bigger picture emerged...

TRANSVIA PROJECT was born and Mr. Lajovic hoped that this paper will contribute to the Slovenian "Year of Innovation".

Open letter to the Government of the United States of America

by
Slovenian Association of former owners of Nationalized property

Our association represents the interest of over 200,000 Slovenians and their heirs (ten percent of the total population of Slovenia and several thousand who are now citizens of the United States) who lost property to the communist regime in the period 1945 - 1963. Using "revolutionary" laws, Yugoslavian government expropriated apartments, houses, shops, buildings, agricultural land, forests and industrial facilities and enterprises. The property, accumulated through many generations, was confiscated by the Yugoslavian communists, mostly immediately following World War II, to achieve total economic and political supremacy. During this process, lives were taken and many were forced to emigrate.

We believe, that information about the current Slovenian political, judicial and economic situation, is presented by most Slovenian diplomats in character with their communist past: it is one-sided and partially false. Therefore, we have no choice but to bring this state of affairs to the attention of the international public.

We are aware that the consequences caused by the former regime cannot be undone overnight. Political changes in 1991, when Slovenians broke out of the Yugoslavian soviet-like encirclement, made possible the reintroduction of fundamental values of the civilized society: personal freedom, respect for human rights, and market economy closely connected with private ownership.

At the end of 1991 the Slovenian Parliament passed the Denationalization Law. This legal act was accepted despite the vigorous opposition of former communists who are politically still very active and united in a party under a changed name.

The Denationalization Law is one of the most important laws passed by the sovereign Slovenian government. Its intention is to repair or compensate for political, moral, and material wrongdoing of the communist regime, to restitute the stolen property and to confirm the right of personal property as determined by the Slovenian Constitution.

Although passed in 1991, this law has been implemented in a very few cases. Since the heirs of communist revolutionaries continue to hold the majority of responsible political and economic positions in Slovenia they are trying to block and annul the law, retain our property or "donate" it to their potential electorate.

By law, denationalization should have been the first phase of the ongoing and now almost concluded privatization of public property. But after four years only 20 % of denationalization claims have been decided, amounting to only 10% of total value.

We, the former owners of the nationalized property rightfully demand restitution of our stolen asset. Our rights are guaranteed in our Constitution and by the Denationalized Law. Yet, we face a consistent blockade by administrative organs on the local and state level, reflecting the attitude of our present political leadership.

We are indignant that the Slovenian state, instead of compensating for the wrongs of the past, continues these unjust practices and further, in many forms humiliates its senior citizens and their heirs, "trades" with their property and refuses to return it.

The Slovenian state has with the new Constitution and a number of new laws at least in theory changed its social and political order. But more important, it also must change its economic order. This change, however, will be impossible unless the most important articles of the new Constitution as well as the articles of international conventions concerning basic human rights, which have been signed by the Slovenian state, are implemented. Only then will Slovenian membership in the community of the democratic European states be possible.

We respectfully ask the Government of the United States of America to consider these violations of Slovenian Constitution and its many laws, especially the violations of the basic human rights, next time you are considering giving aid or other support to Slovenia.

Respectfully yours

Franc Izgorsek, President
Tine Jaklic, Vice President

From: <http://ourworld.compuser...epages/prah/politics.htm>

Europe agreement with Slovenia. The European Commission said, following the 21 May meeting between President Santer and Slovenia's Prime Minister Janez Drnovšek, that there exist no further reason to delay the signing of the Europe Association Agreement with Slovenia following the approval by Slovenia's Parliament of the compromise outlined by the Madrid Summit. Mr. Santer said he hopes that the Agreement can be signed very shortly, even before the EU Summit in Florence. The Commission will confirm to the Italian Government the will of Slovenia to resolve the problem.

Mr. Drnovšek said that resignation of Slovenia's Foreign Minister Mr. Zoran Thaler would have no impact on the country's foreign policy. "Our principal goal is to sign the Europe Agreement... and Slovenia would be one of the first countries becoming a member of the European Union." The Prime Minister hoped he would be able to meet the new Italian prime minister Mr. Prodi soon. He also saw good chances for reaching a final solution to the problem with Italy.

<http://www.cec.lu/en/comm/dgla/phare/>

Discussion between Italian Government and Slovenia. The new Italian Undersecretary at the Foreign Ministry, Mr. Piero Fassino, went to Ljubljana just four days after his appointment to discuss the signing of the EU/Slovenia Association Agreement. Mr. Fassino said, there is a good outlook for the Europe Agreement to be signed during the Italian Presidency of the EU. The message he is bringing back to Rome is that he obtained satisfactory clarifications as concerns the opening of Slovenia's real estate market to foreigners in four years following the ratification of the Europe Agreement (the compromise negotiated by the Spanish presidency last December).

<http://www.cec.lu/en/comm/dgla/phare/>

Greenpeace activists held a picturesque protest action in Ljubljana, against the purchase of steam generators produced by the US nuclear corporation, Westinghouse. They claim that, rather than replacing the old generators in the Krško Nuclear Power Plant, the USD 120 million should be allocated for the development of alternative and safer energy sources for the Slovenian economy.

Slovenia Weekly

"The United States Government supports the efforts of the successor states of the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia to reach negotiated arrangements with external creditor groups", wrote the U.S. Treasury Department in its statement. Although the U.S. Government does not take a position on any related

News from

Slovenija

The green piece of Europe

contractual disputes or issues, it welcomes the progress a number of the former SFRY republics have already made in reaching such agreements with official and commercial creditors. These are positive and necessary steps which these republics must take in order to regularize relations with international creditors and gain new access to international capital markets."

Statement by the treasury department on financial succession issues among the Republics of the former SFRY.

Slovenia Weekly

Plečnik/Exhibition. The Minister of Culture Janez Dular together with other members of the Slovenian delegation joined President Vaclav Havel and his Czech counterpart Pavel Tigrid to see a documentary on Jože Plečnik. The exhibition Jože Plečnik – Architecture for New Democracy was opened on 23 May by both sponsors – Slovenian and Czech Presidents Milan Kučan and Vaclav Havel.

Slovenia Weekly

Revoz Slovenia's Biggest Exporter in 1995. The Slovenian economic weekly Gospodarski Vestnik, presented the results of research on Slovenian exporters in 1995, which included 400 Slovenian companies (270 mailed their answers). The biggest exporter in 1995 was the Revoz car factory from Novo Mesto, with exports amounting to SIT 84.75 million, i.e. 2.5 times more than the second on the list – Gorenje G.A. from Velenje.

Slovenia Weekly

Ljubljana Mayor Dimitrij Rupel opened an International Garden of Peace in the Tivoli town park with numerous tulips which were presented to Ljubljana by Europe's capital Strasbourg as a token of gratitude for and recognition of everything. Ljubljana and Slovenia have done for the Bosnian refugees. This was also the occasion for Ljubljana to symbolically pass the International Garden of Peace to the capital of South Africa, Pretoria, and thus continue the tradition.

Slovenia Weekly

Prime Minister Drnovšek informed the NATO Secretary General Javier Solana about the Slovenian Parliament and Government's decisions and stands, which "very clearly see Slovenia's future in the framework of NATO".

euro international pty.ltd.

EURO FURNITURE

Wide range of colonial furniture from Slovenia
 Dining Settings Bentwood Chairs
 Rocking Chairs Modern Bedrooms

Available at all leading furniture retail stores

EURO TRADING

Trading with Slovenia in chemical commodities, pharmaceutical products, metals, machinery, sporting equipment, food products and a variety of other products

SHOWROOM ADDRESS:
 3 Dalmore Drive
 Scoresby VIC 3152
 Ph.: (03) 764 1900
 Fax: (03) 764 1461

SYDNEY BRANCH:
 2 A Bessemer Street
 Blacktown NSW 2148
 Ph.: (02) 671 5999
 Fax: (02) 621 3213

A KONCU SE NASMEJTE

"Natakar, ali tu kdaj menjajo prte na mizah?"
 "Ne vem, gospod, ker sem tu šele tri tedne."
 *

Psihijater je pacienta preiskal in napisal diagnozo: "obseden od dela." Da si je lahko plačal zdravljenje, je moral pacient poiskati še eno službo.
 *

Mati stoji s sinčkom pred zaprtimi vrti ambulante. "Zaprt!" pravi fantek. "Kaj to pomeni, da sem se zaman skopal?"
 *

da bi svoj plašč zavaroval pred tatovi, je obesil gost nanj listek: "Pozor! Ta plašč je last za kolero bolnega človeka!" Ko se je vrnil je našel na obešalniku listek: "Vaš plašč sem nesel razkužit."

GODOVNIKI

VSE NAJBOLJŠE

Cena posamezne številke \$ 2.00; letna naročnina \$ 50.00;
 polletna \$ 30.00; letna naročnina za prekomorske države
 vključno z letalsko pošto \$ 100.00

GLAS SLOVENIJE

Založnik: Založba GLAS Ustanovitelji: Dušan Lajović, Alfred Brežnik, Štefan Merzel in Stanka Gregorič Upravni odbor: Dušan Lajović, Alfred Brežnik in Stanka Gregorič Uredništvo - glavna in odgovorna urednica, tehnično oblikovanje, umetniška izdelava, priprava strani:
 Stanka Gregorič, 4 / 316 Dorset Rd. Boronia,
 Melbourne, VIC 3155, Avstralija
 Telefon-fax: (03) 9762 6830

Občasni sodelavci: dr. Stanislav Frank, Jožica Gerden, Lojze Košorok, Martha Magajna, Danica Petrič, Vinko Rizmal, Jože Žohar in Florjan Auser
 Logo: Frances Gelt in Stanka Gregorič Distribucija: S. Gregorič
 Informacije: Internet - WWW, RS Urad vlade za informiranje (povzetki komentarjev iz slovenskih medijev), obvestila Veleposlanstva Republike Slovenije - Canberra in Konzulata Republike Slovenije - Sydney, Delo, Večer, Dnevnik, Primorski dnevnik, Družina, Mladina, MAG, Jana, Svobodna Slovenija, Naša Slovenija, Rodna gruda, revija Slovenija, Naš tednik, Nedelja, Mladika, Slovenija Weekly, Lipov list, turistične brošure o Sloveniji, Radio SBS (Melbourne, Sydney) ter posamezni poročevalci.

1/ Naročam Glas Slovenije
 2/ Obnavljam naročnino
 3/ Prilagam za tiskovni sklad

NASLOV:
GLAS SLOVENIJE
 4/316 Dorset Rd.
 Boronia VIC 3155

Podpisani(a)

Ulica in kraj

Država **Poštna št.**

Podpis **Datum**

Tisk Bounty Print, 65 Heatherdale Road, Ringwood, Vic 3134